

ОК 1. ФІЛОСОФІЯ НАУКИ.

Обов'язкова навчальна дисципліна, курс навчання – 1-й, семестр – 1-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 5,0 кредитів ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-1.** Здатність застосовувати системний науковий світогляд для проведення наукових досліджень, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК-2.** Здатність діяти відповідно до морально-етичних норм та позитивних соціально-орієнтованих ціннісних переконань. **ЗК-6.** Здатність застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-1.** Володіти системним науковим світоглядом для проведення наукових досліджень, абстрактно мислити, аналізувати та узагальнювати інформацію з різних джерел. **РН-2.** Діяти відповідно до морально-етичних норм та позитивних соціально-орієнтованих ціннісних переконань під час проведення наукового дослідження та здійснення педагогічної діяльності. **РН-6.** Демонструвати знання методології наукових досліджень у галузі права, ефективно застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Предмет та основні концепції сучасної філософії науки. *Тема 2.* Наука в культурі сучасної цивілізації. *Тема 3.* Виникнення науки та основні етапи її розвитку. *Тема 4.* Наука як соціальний інститут. *Тема 5.* Становлення науки в новосередньовічній культурі. *Тема 6.* Структура наукового знання. *Тема 7.* Засновки науки та її структура. *Тема 8.* Динаміка як процес породження нового знання. *Тема 9.* Наукові традиції і наукові революції. *Тема 10.* Особливості сучасного етапу розвитку науки.

Рекомендовані джерела:

1. Державно-правовий експеримент: поняття та ознаки. Актуальні проблеми державного управління. 2014. Вип. 1. С. 29-32. URL: [www.http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2014_1_11](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdyo_2014_1_11).
2. Добронравова І.С. Практична філософія науки. Суми, 2017. 352 с.
3. Добронравова І.С. Практична філософія науки. Суми, 2017. Р. 2. 215 с.
4. Добронравова І.С. Практична філософія постнекласичної науки про наукову істину та людську свободу. Філософія освіти. 2014. № 2. С. 224–234.
5. Добронравова І.С. Філософія і методологія науки: підручник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 223 с.
6. Ратніков В.С. Основи філософії науки і філософії техніки: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2012. 291 с. 7.
7. Філософія науки: навчальний посібник / О.М. Кузь, В.Ф. Чешко. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 172 с.
8. Філософія науки: підручник / І.С. Добронравова, Л.І. Сидоренко, В.Л. Чуйко та ін.; за ред. І.С. Добронравової. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
9. Філософія науки. Етика та методологія наукового дослідження: навч.- метод. посіб. для підготовки докторів філософії «Doctor of Philosophy» (PhD) / І.Г. Утюж [та ін.]. Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. 76 с.
10. Філософія сучасної науки і техніки: підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. Вид. 3-тє, випр. та допов. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 364 с.

ОК 2. ТЛУМАЧЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ.

Обов'язкова навчальна дисципліна, курс навчання – 1-й, семестр – 1-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредитів ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1.** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права. **ФК-2.** Здатність діяти відповідно до морально-етичних норм та позитивних соціально-орієнтованих ціннісних переконань. **ФК-4.** Здатність

правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **ФК-5.** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією. **ФК-9.** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8.** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права. **РН-9.** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях. **РН-11.** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **РН-12.** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності. **РН-15.** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної і обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією **РН-16.** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Текстуальне опрацювання положень правових актів. *Тема 2.* Субординація правових актів. *Тема 3.* Логічне тлумачення положень правових актів. *Тема 4.* Систематичне тлумачення. *Тема 5.* Телеологічне і історичне тлумачення, асоціативне і лінгвістичне тлумачення. *Тема 6.* Загальні та спеціальні правові норми. *Тема 7.* Тлумачення конституційних принципів, основних засад галузей і інститутів законодавства. *Тема 8.* Аналогія закону та аналогія права.

Рекомендовані джерела:

1. Практичний курс тлумачення правових актів: навч. посіб. / за ред. І.Л. Самсіна. Х.: Право, 2014. 488 с.
2. Новітнє вчення про тлумачення правових актів: навч. посіб. / В.Г. Ротань, І.Л. Самсін, А.Г. Ярема та ін.; відп. ред., кер. авт. кол. В.Г. Ротань. Х.: Пра-во, 2013. 752 с.
3. Васьковский Е.В. Цивилистическая методология. Учение о толковании и применении гражданских законов. М.: АО «ЦентрЮрИнфоР», 2002. 508 с.
4. Саміло Г.О. Проблеми тлумачення правових норм: навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНТУ, 2017. 144 с.
5. Власов Ю.Л. Проблеми тлумачення норм права: монографія. К.: Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького НАН України, 2001. 180 с.

ОК 3. АКАДЕМІЧНЕ ПИСЬМО ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ.

Обов'язкова навчальна дисципліна, курс навчання – 1-й, семестр – 1 і 2-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 6,0 кредитів ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК 3.** Здатність усно та письмово презентувати та обговорювати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН 3.** В усній та письмовій формі презентувати та обговорювати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Академічне письмо як спеціальний навик. *Тема 2.* Науковий текст: структурно-сміслові компоненти. Жанри наукових текстів. Іншомовний науковий текст: лексичні, граматичні, стилістичні особливості. *Тема 3.* Теоретичні засади реферування та анотування. *Тема 4.* Написання наукових статей та анотацій іноземною мовою. Написання тез доповідей. *Тема 5.* Наукове та ділове листування. Загальна характеристика дослідницької роботи. Стратегії й тактики

спілкування в академічному середовищі. Комунікативні стратегії переконання в англомовному науковому дискурсі

Рекомендовані джерела:

1. Бахов І.С. English for Post-Graduate Students. Англійська мова для аспірантів і здобувачів: навчальний посібник. Київ: МАУП, 2008.
2. Віт Н.П., Румянцева О.А. Презентація наукового дослідження у форматі Power Point: метод. рек. до навчальної дисципліни «Академічне письмо іноземною мовою (англійською)» для здобувачів третього рівня вищої освіти. Одеса: ОНУ, 2021. 24 с.
3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця, Нова книга, 2004. 576 с.
4. Кияк Т., Науменко А., Огуй О. Теорія і практика перекладу. Нова книга, 2006. 542 с.
5. Лишенко Л.Л. Навчальний посібник для аспірантів немовних факультетів / Л.Л. Лишенко, В.О. Ужик, О.А. Сергєєва. "Practice in scientific reading". Харків: ХНУ ім В.Н. Каразіна, 2004. 120 с.
6. Марчишина А.А. Basics of Academic Writing: навчальний посібник з основ наукового письма. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 168 с.
7. Монолатій Т.П. Німецька мова: навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2015. 92 с.
8. Deutsch am Arbeitsplatz /Joachim Becker, Matthias Merkelbach. Berlin: Cornelsen, 2016. 248 S.
9. Яхонтова Т.В. Основи англомовного наукового письма: навчальний посібник для студентів, аспірантів і науковців. Вид. 2-ге. Львів: ПАІС, 2003. 220 с.
10. Edward de Chazal & Sam McCarter. Oxford EAP / A course in English for Academic Purposes. Upper-intermediate/B2, Oxford University Press, 2015. 239 p.
11. English for Academics/ A communication skills course for tutors, lecturers and PhD students. Book 1. Cambridge University Press & British Council, 2014. 175 p.
12. English for Academics/ A communication skills course for tutors, lecturers and PhD students. Book 2. Cambridge University Press & British Council, 2015. 171 p.
13. Freyhoff D., Beketova O., Yzermann N. Wirtschaftssprache Deutsch. Lehrund Arbeitsbuch, Nova knyha, 2001. 168 S.
14. Hering A., Matussek M. Geschaefts kommunikation. Max Huber Verlag, 2000. 240 S.
15. Hogue A. First Steps in Academic Writing (The Longman Academic Writing Series) / A. Hogue. UK: Pearson & Longman, 2008. 229 p.
16. Michael McCarthy & Felicity O'Dell. Academic Vocabulary in Use. Cambridge University Press, 2019. 144 p.
17. Wallwork A. English for Academic Research: Vocabulary Exercises. 2nd printing. Springer, 2016. 203 p.
18. Wallwork A. English for Writing Research Papers. NY: Springer Science Business Media, LLC, 2011. 349 p.

ОК 4. КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ НАУКОВЦЯ.

Обов'язкова навчальна дисципліна, курс навчання – 1-й, семестр – 1-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредитів ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-3.** Здатність усно та письмово презентувати та обговорювати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами. **ЗК-7.** Здатність розуміти основи науково-педагогічної діяльності, комунікувати, зрозуміло доносити інформацію до підготовленої або непідготовленої аудиторії, навчати інших, викладати навчальні дисципліни.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-3.** В усній та письмовій формі презентувати та обговорювати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами. **РН-7.** Викладати юридичні навчальні дисципліни, зрозуміло доносити інформацію до підготовленої або непідготовленої аудиторії.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Мовна особистість науковця – дослідника в соціокультурній парадигмі ХХІ ст. *Тема 2.* Науковий стиль української мови: загальна характеристика і специфічні риси. З історії становлення і розвитку наукового стилю української мови. Мовні особливості української наукової мови. *Тема 3.* З історії становлення і розвитку наукового стилю української мови. *Тема 4.* Мовні особливості української наукової мови. *Тема 5.* Наукові тексти різних жанрів: властивості і структурно-сміслові компоненти. *Тема 6.* Композиція писемного наукового тексту. *Тема 7.* Мовне оформлення результатів наукової роботи. *Тема 8.* Наукова стаття як самостійний науковий твір. *Тема 9.* Науковий відгук і наукова рецензія. *Тема 10.* Виступ із науковим повідомленням. *Тема 11.* Мовленнєва поведінка в усній науковій дискусії, полеміці. *Тема 12.* Комп'ютерна презентація наукового виступу.

Рекомендовані джерела:

1. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів: Світ, 2003. 434 с.
2. Семенов О.М. Культура наукової української мови: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 216 с.
3. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.

ОК 5. ЮРИДИЧНА ТЕХНІКА.

Обов'язкова навчальна дисципліна, курс навчання – 1-й, семестр – 2-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредитів ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-6.** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів. **ФК-7.** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-13.** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення. **РН-14.** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Юридична техніка як сфера наукових знань і навчальна дисципліна. *Тема 2.* Поняття, види і значення юридичної техніки. *Тема 3.* Юридична термінологія. *Тема 4.* Юридичне письмо. *Тема 5.* Юридичні конструкції. *Тема 6.* Юридичні символи та застереження. *Тема 7.* Юридичні презумпції, фікції, аксіоми та преюдиції. *Тема 8.* Правотворча, правореалізаційна і правозастосовна техніка.

Рекомендовані джерела:

1. Артеменко В. Проектування нормативно-правових актів: навчальний посібник. К.: Фонд «Європа ХХІ», 2007. 256 с.
2. Дутко А.О. Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 176 с.
3. Методичні рекомендації щодо розроблення проектів законів та дотримання нормопроектної техніки: наказ Міністерства юстиції України від 21.11.2000 року №41 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0041323-00/card6#Public>
4. Онищук І.І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах: монографія. Харків: Право, 2019. 226 с.

5. Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки: методичні рекомендації / заг. ред. В. П. Крижанівського. Вид. 3, випр. і допов. К.: [б. и.], 2007. 32 с.

6. Правове письмо: навчальний посібник / В. А. Ватрас, Д. А. Монастирський, В. Г. Рогожа та ін.; за ред. Р. О. Стефанчука. К.: Алерта; ЦУЛ, 2011. 148 с.

7. Про затвердження Правил підготовки проектів актів Кабінету Міністрів України Постанова Кабінету Міністрів України від 6 вересня 2005 р. № 870. URL: <http://uazakon.com/document/fpart39/idx39689.htm>

8. Шутяк І.Д. Юридична техніка: курс лекцій. Івано-Франківськ: Лабораторія академічних досліджень правового регулювання та юридичної техніки. Дрогобич: Коло, 2015. 228с.

ОК 6. МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ ПРАВА.

Обов'язкова навчальна дисципліна, курс навчання – 1-й, семестр – 2-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредитів ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-1** Здатність застосовувати системний науковий світогляд для проведення наукових досліджень, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; **ЗК-6** Здатність застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження. **ФК-8** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-1** Володіти системним науковим світоглядом для проведення наукових досліджень, абстрактно мислити, аналізувати та узагальнювати інформацію з різних джерел. **РН-6** Демонструвати знання методології наукових досліджень у галузі права, ефективно застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження. **РН -15** Демонструвати вміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Методологія науки і правознавство. *Тема 2.* Методологія та методика правових досліджень. *Тема 3.* Сучасні методологічні підходи та методи у правових дослідженнях. *Тема 4.* Парадигмальні засади наукових досліджень. *Тема 5.* Методологія конкретних правових досліджень. *Тема 6.* Організація наукової діяльності й наукових досліджень.

Рекомендовані джерела:

1. Братасюк В. Особливості методологічного аналізу правової реальності. Електронний ресурс. *Вісник Академії управління МВС*. 2008. № 1–2. С. 74–87.

2. Вовк В. , Олійник У. Методологічні засади дослідження права на свободу думки, совісті та релігії. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2019. № 18 (2). С. 27-35.

3. Вовк В.М. Дослідження бінарних опозицій у праві як розширення предметного поля вітчизняної філософії права. *Вісник УЖНУ. Серія право. Випуск 24. Т.4.* С. 184-187.

4. Данильян О.Г. Теоретико-методологічні проблеми захисту прав людини в сучасному суспільстві. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Серія : Філософія, філософія права, політологія, соціологія.* 2013. № 3. С. 84–91. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_2013_3_13

5. Дудченко В.В. Роль методології юридичної науки у становленні новаційного науково-правового мислення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2003. Вип. 21. С. 13–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2003_21_3

6. Кельман М.С. Методологічна ситуація у сучасному правознавстві та тенденції розвитку його методології. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Юриспруденція*. 2013. Вип. 5. С. 4–8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2013_5_3

7. Андреев Д.В., Вовк В.М., Івченко Ю.В. Філософія права: актуальні проблеми та сучасні інтерпретації: Навчальний посібник. К., 2012. 224с.

8. Андреев Д.В., Вовк В.М., Івченко Ю.В. Філософія права: актуальні проблеми та сучасні інтерпретації: Навчальний посібник. К., 2012. 224с.

ОК 7. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ЗАХИСТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.

Обов'язкова навчальна дисципліна, курс навчання – 1-й, семестр – 2-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредитів ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-2** Здатність діяти відповідно до морально-етичних норм та позитивних соціально-орієнтованих ціннісних переконань. **ЗК-5** Здатність здійснювати наукові дослідження на основі принципу академічної доброчесності, реєструвати та захищати право інтелектуальної власності.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-2** Діяти відповідно до морально-етичних норм та позитивних соціально-орієнтованих ціннісних переконань під час проведення наукового дослідження та здійснення педагогічної діяльності. **РН-5** Демонструвати академічну доброчесність під час здійснення наукових досліджень, реєструвати та захищати право інтелектуальної власності.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Академічна доброчесність: поняття та правові засади. *Тема 2.* Дотримання прав інтелектуальної власності як прояв академічної доброчесності. Авторське право. *Тема 3.* Дотримання стандартів академічної доброчесності. Робота з джерелами. *Тема 4.* Порушення авторського права. Плагіат. *Тема 5.* Захист права інтелектуальної власності. *Тема 6.* Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності.

Рекомендовані джерела:

1. Академічна доброчесність. Аналітичний звіт та рекомендації : аналітична записка / уклад.: І. Єгорченко, М. Серебряков ; Проект «Підтримка організацій-лідерів у протидії корупції в Україні «Взаємодія!». 2018. 37 с.
2. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / заг. ред.: Н.Г. Сорокіна, А.Є. Артюхов, І.О. Дегтярьова. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
3. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд дослідж. освіт. політики» ; заг. ред.: Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
4. Бондаренко С.В. Авторське право та суміжні права. Київ: Ін-т інтел. власн. і права, 2008. 288 с.
5. Висоцька Л., Кирилова Д. CASE: Академічна доброчесність. Навчально-методичний посібник для педагогічних, науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти Відокремленого структурного підрозділу «Криворізький фаховий коледж Національного авіаційного університету». Кривий Ріг: ВСП «КРФК НАУ», 2022. 60 с.
6. Гальченко С.І., Силка О.З. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посіб. Черкаси: АММО, 2015. 93 с.
7. Добко Т. Академічна культура як необхідна передумова ефективного управління сучасним університетом в умовах автономії. Дух і літера. Спец. вип. «Університетська автономія». Київ, 2008. № 19. С. 93–102.
8. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20/card4#History>.
9. Академічне письмо та бібліографія URL:bibliosynergy.ula.org.ua/index.php/proekt1.
10. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-VII URL:fs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-prodiyalnis/zakoni-ukraini/65715.html.
11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII URL:<http://www.osvita-konotop.gov.ua/zakon-ukra%D1%97ni-vid-05-09-2017-2145-viii-pro-osvitu.html>.
12. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець; редколегія: В.С. Пашкова, О.В. Воскобойнікова-Гузєва, Я.Є. Сошинська, О.М. Бруй; Науково-технічна бібліотека ім. Г.І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський

політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»; Українська бібліотечна асоціація. Київ: УБА, 2016. 117 с.

13. Право інтелектуальної власності: підручник / за заг. ред. д.ю.н., проф. Булеци С.Б., к.ю.н., доц. Чепис О.І. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.

14. Право інтелектуальної власності: акад. курс: підруч. для студ. вищих навч. закладів. Київ: Вид. дім «Ін Юре», 2007. 696 с.

15. Ромакін В.В. Академічна етика як передумова верховенства права. Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Педагогіка». Миколаїв, 2006. Вип. 33. Т. 46. С. 174–179.

16. Фундаментальні цінності академічної доброчесності: пер. з англ. / Міжнародний центр академічної доброчесності, 2019. 39 с.

17. Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2012. 320 с.

18. Шкіцька, І.Ю. Основи академічної доброчесності: практикум : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 64с.

19. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с.

20. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників» / уклад. О.О. Гужва ; Інститут соціально-гуманітарних досліджень, Харківський національний університет ім. В.Н. Карабіна, 2016. 72 с.

ОК 8. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.

Обов'язкова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредитів ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-4** Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, під час організації та проведення навчальних занять. **ФК-3** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-4** Ефективно застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, під час організації та проведення навчальних занять. **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Інформаційно-комунікаційні технології у вирішенні задач професійної та наукової діяльності. *Тема 2.* Використання засобів мережевих інформаційних технологій і телекомунікацій в наукових дослідженнях. *Тема 3.* Інформаційні технології для обробки і оформлення результатів наукових досліджень. *Тема 4.* Інтерпретація результатів наукових досліджень засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Тема 5.* Мультимедійна підтримка промов та виступів.

Рекомендовані джерела:

1. Биков І.Ю. Microsoft Office в задачах економіки та управління: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Професіонал, 2006. 263 с.

2. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях: навч. посіб. для студ. педагог. ВНЗ і слухачів ін-тів післядипломної педагог. освіти. Вінниця: Планер, 2005. 366 с.

3. Гуревич Р.С. Методика професійного навчання з інформаційних технологій: навчальний посібник. Вінниця: Державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського, 2007. 313 с.

4. Створюємо презентації. PowerPoint / упорядник І.В. Скляр Київ: Редакції загальнопедагогічних газет, 2005. 112 с.

5. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): навчальний посібник / за ред. А.А. Мазаракі. 2-ге вид., допов. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. 296 с.
6. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. для студ., магістрів, асп. і викл. вищ. навч. закл. / [С.У. Гончаренко, П.М. Олійник, В.К. Федорченко та ін.]; С.У. Гончаренко (ред.), П.М. Олійник (ред.). Київ: Вища шк., 2003. 323 с.
7. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. для вищ. навч. закл. Київ: Кондор, 2006. 206 с.
8. Луценко Г.В. Автоматизація наукових досліджень: навч. посіб. для студ. ун-тів. Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2009. 247 с.
9. Степанова Я.М., Рассамакін В.Я. Сучасні методи і засоби передачі даних: підручник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. 252 с.
10. Колесников О.В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 144 с.
11. Шейко В.М., Кушнарченко Н.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання Прес, 2015. 295 с.
12. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: АБУ, 2016. 480 с.
13. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Київ: Професіонал, 2014. 208 с.
14. Томашевський О.М., Цегелик Г.Г., Вітер М.Б., Дудук В.І. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 296 с.
15. Буйницька О.П. Інформаційні технології та технічні засоби б навчання: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 240 с.
16. Проскурів О.В., Бойчук В.А. Комп'ютерні технології економічного аналізу: навчальний посібник. Львів: Новий Світ, 2014. 310 с.
17. Невенченко А.І. Інформаційні технології в наукових дослідженнях: конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2015. 116 с.
18. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: рішення Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>.
19. Василюк А.С., Мельникова Н.І. Комп'ютерна графіка: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 308 с.
20. Гайдаржи В.І., Изварін І.В. Бази даних в інформаційних системах. Видавництво Університет «Україна», 2018. 418 с.
21. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях: навчальний посібник. Вінниця: ООО „Планер”, 2015. 366 с.
22. Мельникова О.П. Економічна інформатика: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 424 с.
23. Чекотовський Е.В. Статистичні методи на основі Microsoft Excel 2016: навчальний посібник. Київ: Знання, 2018. 407 с.
24. Буйницька О.П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: навчальний посібник; МОНМСУ, Київський університет ім. Б. Грінченка. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 240 с.

ВК 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИВІЛЬНИХ ВІДНОСИН.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права. **ФК-2** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних

відносин. **ФК-3** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб. **ФК-4** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **ФК-5** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності. **ФК-6** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів. **ФК-7** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення. **ФК-8** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією. **ФК-9** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права. **РН-9** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях. **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання. **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності. **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення. **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів. **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією. **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Основні категорії цивільного права. *Тема 2.* Суб'єкти цивільного права. *Тема 3.* Окремі питання здійснення і захисту цивільних прав та виконання цивільних обов'язків. *Тема 4.* Проблеми застосування цивільно-правової відповідальності. *Тема 5.* Проблеми здійснення окремих видів суб'єктивних цивільних прав. *Тема 6.* Вчення про зобов'язання. *Тема 7.* Теоретичні проблеми цивільного права в окремих зобов'язаннях з передачі майна у власність чи за іншим речовим правом. *Тема 8.* Зобов'язання з виконання робіт і надання послуг. *Тема 9.* Недоговірні зобов'язання та їх місце в системі зобов'язального права України. *Тема 10.* Теоретичні проблеми спадкування.

Рекомендовані джерела:

1. Бабаскін А. Ю. Кредитні відносини у цивільному праві України: монографія. НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ : Талком, 2018. 569 с.

2. Делікти в цивільному праві: навч. посіб. / Петров Є. В. та ін.; Нац. авіац. ун-т, Юрид. ін-т, Каф. цивіл. права і процесу. Київ : Сталь, 2015. 266 с.

3. Договори з виконання робіт в цивільному праві України: проблеми теорії і практики: монографія / Біленко М. С. та ін.; за ред. д-ра юрид. наук А. Б. Гриняка ; НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф. Г. Бурчака Нац. акад. прав. наук України. Київ : НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2015. 401 с.

4. Лукасевич-Крутник І. С. Теоретичні засади правового регулювання договірних відносин з надання транспортних послуг у цивільному праві України: монографія. Нац. акад. прав. наук України, НДІ приват. права і підприємництва ім. Ф. Г. Бурчака. Тернопіль : Паляниця В. А., 2019. 474 с.

5. Міловська Н. В. Договірні зобов'язання зі страхування у цивільному праві України: проблеми теорії та практики: монографія. НДІ приват. права і підприємництва ім. В. Г. Бурчака Нац. акад. прав. наук України. Київ : НДІ приват. права і підприємництва ім. В. Ф. Бурчака НАПрН України, 2019. 487 с.

6. Романюк В. А. Позовна давність у цивільному праві: монографія. Хмельниц. обл. рада, Хмельниц. ун-т упр. та права. Київ : SBA-Print, 2019. 236 с.

7. Самбір О. Є. Суброгація в цивільному праві України: монографія. Хмельниц. ун-т упр. та права. Хмельницький : Мельник А. А. [вид.], 2016. 159 с.

8. Цивільне право України: підручник / Р. Б. Шишка (керівник авт. кол.) та ін.; за ред. проф. Р. Б. Шишки. Київ : Ліра-К, 2018 .Ч. 2 : Особлива. 2-е вид., перероб. і допов. 2018. 994 с.

9. Цюра В. В. Теоретичні питання інституту представництва в цивільному праві України [Текст] : монографія. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Юрид. ф-т. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2016. 490 с.

10. Юркевич Ю. М. Договірні форми об'єднань фізичних та юридичних осіб у цивільному праві України: монографія. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. 408 с.

ВК 2. ДОКТРИНА ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права. **ФК-2** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин. **ФК-3** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб. **ФК-4** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **ФК-5** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності. **ФК-6** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів. **ФК-7** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення. **ФК-8** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією. **ФК-9** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності; **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів; **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією; **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Доктрина цивільного процесу і наука цивільного процесуального права. *Тема 2.* Методи доктрини цивільного процесуального права. *Тема 3.* Джерела вивчення науки цивільного процесуального права. *Тема 4.* Доктринальні підходи до визначення сутності і структури цивільного процесу.

Тема 5. Доктринальні підходи до визначення мети та завдань цивільного судочинства.
Тема 6. Проблематика сторін як основних суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин.
Тема 7. Проблематика доказування в цивільному судочинстві. *Тема 8.* Проблематика примирення сторін в цивільному процесі. *Тема 9.* Проблеми та перспективи перегляду судових рішень в цивільному процесі. *Тема 10.* Проблематика судочинства з іноземним елементом.

Рекомендовані джерела:

1. Liber Amicorum Вячеслав Комаров / упоряд. Т. Комарова ; за ред. Т. Комарової. Харків : Право, 2020. 1192 с.
2. Актуальні питання прикладної цивілістики у сфері складання процесуальних документів. Науково-практичний посібник; [за загальною ред. д.ю.н. професора М.М. Ясинка]. – К.: Алерта, 2015. – 814 с.
3. Бондаренко-Зелінська Н. Л. Врегулювання правових спорів онлайн: поняття та сутність, стан впровадження в Україні. Вісник Національної академії правових наук України. 2023. Т. 30. № 1. С. 213–226. DOI: 10.31359/1993-0909-2023-30-1-213 <http://visnyk.kh.ua/uk/article/vregulyuvannya-pravovikh-sporiv-onlayn-ponyattya-ta-sutnist-stan-vprovadzhennya-v-ukrayini>
4. Бондаренко-Зелінська Н.Л. Врегулювання спору за участю судді: проблеми та перспективи. Університетські наукові записки. 2018. № 3-4. (67-68) . С. 62-70.
5. Бондаренко-Зелінська Н.Л. Інститут малозначності справ в цивільному судочинстві України як перешкода для ефективної реалізації принципів верховенства права та доступності правосуддя. Аналітично-порівняльне правознавство. 2024. № 1. С. 172-178. https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2024/02/APP_01_2024.pdf
6. Васильєв С. В. Цивільний процес України: Підручник. К. : Алерта, 2019. 506 с.
7. Васильєв С. В. Цивільний процес України: навч. посіб. К. : Центр учбової л-ри, 2013. - 343 с.
8. Велика українська юридична енциклопедія : у 20. Т.13 Міжнародне приватне право / редкол.: А. С. Довгерт та ін.. Х: Право, 2021. 864 с.
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. К.: Ірпінь: Перун, 2001. 1440 с.
10. Грабовська О. О. Теоретичні та практичні проблеми доказування у цивільному процесі України. К.: Юрінком Інтер, 2018. 472 с.
11. Журавльов Д.В., Чижмарь К.І. Оскарження судових рішень у цивільному судочинстві К.: ЦУЛ, 2018 192 с.
12. Закон України «Про прокуратуру». Науково-практичний коментар: станом на 15 січня 2015 р. / Григоренко А.В., Григоренко Д.С., Зубов О.В. та ін. К.: ЦУЛ, 2015. 232 с.
13. Зейкан Я. П. Коментар Цивільного процесуального кодексу України К.: Юридична практика, 2006. 560 с.
14. Зейкан Я. П. Цивільний процесуальний кодекс України. Станом на 15.06.2011: Науково-практичний коментар К.: КНТ, 2011. 680 с.
15. Зразки процесуальних документів у цивільному судочинстві : листи, скарги, заяви, позовні заяви, відзив на позовні заяви, оскарження судових рішень ;Упоряд. Руснак Ю. І. К.: ЦУЛ, 2015. 132 с.
16. Карнаух Т.М. Цивільне процесуальне право України: навчальний посібник/ Карнаух Т.М., Ханик-Посполітак Р.Ю. К.:Юстініан, 2011. 400 с.
17. Качанов Є. О. Судові гарантії прав людини: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Харків 2018. 214 с.
18. Кравчук В. М. Угриновська О. І. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України. К. : Істина, 2006. 944 с.
19. Курс цивільного процесу : підручн. / В. В. Комаров, В. А. Бігун, В. В. Баранкова та ін. ; за ред. В. В. Комарова. Х. : Право, 2011. 1352 с.
20. Цивільний процес України : навч. посіб. / О. А. Логінов, О. О.Штефан. К. : Юрінком Інтер, 2012. 61 с.

21. Цивільний процес України: Підручник / Луць В.В., Харитонов Є.О., Канзафарова І.С. Х.: Одиссей, 2012. 496 с.
22. Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар / за заг. ред. Н. В. Василюк, Б. І. Гулька, О. О. Кота. Київ : ВД «Дакор», 2021. 1028 с.
23. Масюк В. В. Цивільний процес у схемах і таблицях : навч. посіб. / В. В. Масюк, М. Ю. Акулова. 2-ге вид., допов. Х. : Право, 2015. 192 с.
24. Цивільне процесуальне право України.: навч. посіб. (у схемах і табл.) / Ю. В. Навроцька, О.Б. Верба-Сидор, У. Б. Воробель; Л.: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2013. 387 с.
25. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України. Станом на 01.01.2012 р. ; За заг. ред. Богатиря В.В. К.: Професіонал, 2012. 752 с.
26. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України. Станом на 01.09.2020 р. ; Під ред. В. І. Теремецького. К.: Професіонал, 2020. 496 с
27. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України / О.С. Короїд .: Професіонал, 2018. 496 с.
28. Практикум з цивільного процесуального права України. Навчальний посібник для ВНЗ ; за ред. І.С.Ярошенка. К.: Дакор, 2016. 348 с.
29. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
30. Проблеми теорії та практики цивільного судочинства: Монографія; В. В. Комаров, В. І. Тертишніков, В. В. Баранкова та ін.; за заг. ред. В. В. Комарова. Х.: Харків юридичний, 2008. 928 с.
31. Рурич С. В. Право на справедливий суд в контексті статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року. url: <https://www.zakjust.gov.ua/yurydychni-konsultatsii/1437-pravo-na-spravedlyvyi-sud-v-konteksti-statti-6-konventsii-pro-zakhyst-prav-liudyny-i-osnovopolozhnykh-svobod-1950-roku-10072018>
32. Садикова Я. М. Цивільний процес: навч. посіб. Суми: Мрія, 2015. 119 с.
33. Цивільне процесуальне право : навч. посіб. / С. В. Сенік, Р. Я. Лемик. Л. : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2010. 423 с.
34. Теліпка В. Е. Науково-практичний коментар цивільного процесуального кодексу України. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 983 с.
35. Тертишніков В. І. Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар. Х. : Видавець ФО-П Вапнярчук Н.М., 2007. 576 с.
36. Тертышников В. И. Гражданский процесс Украины (лекции) : учеб. пособ. / В. И. Тертышников. Х. : СПД ФО Вапнярчук Н.Н., 2007. 280 с.
37. Тертышников В.И. Гражданский процесс: Курс лекций. Харьков: Консум, 2001. 240 с.;
38. Тимченко Г.П. Способы и процессуальные формы защиты гражданских прав: дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. Харьков, 2002. 203 с.
39. Фахутдинова О.В. Теоретико-правові проблеми юридичного процесу: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.01. К., 2000. 16 с.
40. Фурса С. Я. Докази і доказування у цивільному процесі : наук.-практ. пос. / С. Я. Фурса, Т. В. Цюра. К. : Видавець Фурса С. Я., 2005. — 256 с.
41. Цивільне процесуальне право України : навч. посіб. Для підготовки до іспитів / упор. Тетарчук І.В., Дяків Т.Є. К.: ЦУЛ, 2015. 208 с.
42. Цивільне процесуальне право України: Навчальний посібник : За заг. ред. С.С. Бичкової. К.: Атіка, 2006. 384 с.
43. Цивільне процесуальне право України, вид. 2-ге, доп. і перер. В 2 Т. За ред. М.М. Ясинка. Т 1. К.: Алерта, 2021. 330 с..
44. Цивільне процесуальне право України, вид. 2-ге, доп. і перер. В 2 Т. За ред. М.М. Ясинка. Т. 2. К.: Алерта, 2021. 572 с.
45. Цивільне процесуальне право України: Підручник : За ред. В.В. Комарова. Харків: Право, 1999. 591 с.;
46. Цивільне процесуальне право: підручник / І. С. Ярошенко та ін. ; за заг. ред. І. С. Ярошенко. К: КНЕУ, 2014. 519 с.

47. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
48. Цивільний процес : навч. посіб. / [А. В. Андрушко, Ю. В. Білоусов, Р. О. Стефанчук, О. І. Угриновська та ін.]; за ред. Ю. В. Білоусова. К. : Прецедент, 2005. 293 с.
49. Цивільний процес у схемах і таблицях : навч. посіб. / В. В. Масюк, М. Ю. Акулова. 2-е вид., доп. Х. : Право, 2015. 192 с.
50. Цивільний процес України: академічний курс: підручник; за ред. С. Я. Фурси. К. : Видавець Фурса С.Я.: КНТ, 2009. 848 с.
51. Цивільний процес України: навч. посіб. / Гусаров К. В., Жушман М. В., Кравцов С. О. Х: Право, 2020. 390 с.
52. Цивільний процес України: навч. посіб. ; за ред. В. О.Кучера Л.: ЛДУВС, 2013. 587 с.
53. Цивільний процес України: навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищих навчальних закладів / І.О. Ізарова, Р.Ю. Ханік-Посполітак. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Дакор, 2018. 276 с.
54. Цивільний процес України: підруч. для здобувачів юрид. спец. ВНЗ / Ківалов С. В. та ін. ; за заг. ред. Заслуж. юриста України, д-ра юрид. наук, проф. Мінченко Р. М. Херсон : Олди-плюс, 2014. 719 с.
55. Цивільний процес України: Підручник ; за ред. Є.О. Харитонова, О. І. Харитонової, Н.Ю. Голубевої. К.: Істина, 2012. 536 с.
56. Цивільний процес: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. М. Бородин та ін.; заг. ред. В. А. Кройтора. Х. : ХНУВС, 2009. 278 с.
57. Чернооченко С.І. Цивільний процес: навч. посібник. 3-тє вид., переробл. та доп. К. : Центр учбової літератури, 2014. 417 с.
58. Цивільний процесуальний кодекс : науково-практичний аналіз Ромовська З.В. , Шумська Н., Шумська Н. К., 2014. 600 с.
59. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
60. Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар ; за заг. ред. Н. В. Василини, Б. І. Гулька, О. О. Кота. Київ : ВД «Дакор», 2021. 1028 с.
61. Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар : С. С. Бичкова, Ю. В. Білоусов, В. І. Бірюков та ін; за заг ред.. С. С. Бичкової. 2-ге вид., доповн. і перероб. К.: Атіка, 2010. 896 с
62. Чернооченко С.І. Цивільний процес України: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. С. 272-273.;
63. Шабанін А. В. Судочинство у справах наказного провадження: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. К., 2015. 212 с. [213 с. з додатками]
64. Штефан М. Й. Цивільне процесуальне право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. К.: Ін Юре, 2005. 622 с.
65. Штефан М.Й. Цивільний процес: Підручник. Вид. 2-ге перероб. та доп. К.: Ін Юре, 2001. 694 с.
66. Ярошенко І. В. Цивільне процесуальне право: Навч.-метод. посібник. К.:КНЕУ, 2003. 159 с.

ВК 3. ДЖЕРЕЛА СІМЕЙНОГО ПРАВА.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права. **ФК-2** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин. **ФК-3** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб. **ФК-4** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику

та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **ФК-5** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності. **ФК-6** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів. **ФК-7** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення. **ФК-8** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією. **ФК-9** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відобразити її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права. **РН-9** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях. **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання. **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності. **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення. **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів. **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією. **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Теоретико-правові та методологічні засади визначення і систематизації джерел сімейного права. *Тема 2.* Історико-правове дослідження становлення та формування джерел сімейного права. *Тема 3.* Джерела сімейного права Української Народної Республіки, Західноукраїнської Народної Республіки, Української Держави та у період до здобуття незалежності України. *Тема 4.* Нормативно-правовий акт як основне джерело сімейного права, що містить державно-правові приписи. *Тема 5.* Теоретико-правові та прикладні проблеми визначення інших джерел права, які містять державно-правові приписи у сімейному праві. *Тема 6.* Загальновизнані принципи і норми міжнародного права у системі джерел сімейного права. *Тема 7.* Теоретичні та практичні проблеми застосування джерел права, які містять соціально-правові приписи у сімейному праві. *Тема 8.* Договір як соціальний регулятор сімейних відносин. *Тема 9.* Теоретичні та практичні проблеми формування джерел сімейного права, які містять правові позиції. *Тема 10.* Практика Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини як джерело сімейного права.

Рекомендовані джерела:

1. Ватрас В. А. Джерела сімейного права: проблеми теорії та практики : монографія. Хмельницький : Видавництво ТОВ «Поліграфіст-3», 2020. 824 с.
2. Ватрас В. А. До питання про визначення поняття «джерела сімейного права» у теорії сімейного права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право.* 2019. Випуск 57. Том 1. С. 66-70.
3. Ватрас В. А. До питання про критерії класифікації джерел сімейного права. *Актуальні проблеми правознавства.* 2019. Випуск 4 (20). С. 159-163.
4. Ватрас В. А. Загальновизнані принципи і норми міжнародного права як джерела публічного та приватного права. *Приватне право і підприємництво. Збірник наукових праць.* Вип. 15, 2016 р. / Редкол.: Крупчан О. Д. (гол. Ред.) та ін. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Національної академії правових наук України, 2016. С. 162-166.

5. Ватрас В. А. Зміст та види джерел сімейного права, що діяло на Українських землях, що входили до складу Австро-Угорської Імперії. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. № 3 (19). С. 91-96.
6. Ватрас В. А. Зміст та види джерел сімейного права, що діяло на українських землях, що входили до складу Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 3. С. 83-86. URL: http://www.pap.in.ua/3_2019/21.pdf.
7. Ватрас В. А. Місце міжнародних договорів України в системі джерел сімейного права. *Приватне право і підприємництво. Збірник наукових праць*. Вип. 14, 2015 р./редкол.: Крупчан О. Д. (гол. Ред.) та ін. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Національної Академії правових наук України, 2015. С. 164-168.
8. Головкін О. В. Звичай як джерело сімейного права України: історія та сучасність. *Часопис Київського університету права*. 2014. № 1. С. 159-163.
9. Корунчак Л. А. Генеза та еволюція джерел права: синергетичний підхід. Дис. ... канд.юр.наук. 12.00.01. Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень. Харків, 2019. 194 с.
10. Сімейне право України: підручник / за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.

ВК 4. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО В СУЧАСНОМУ ВИМІРІ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1.** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права; **ФК-2.** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин; **ФК-3.** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб; **ФК-4.** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **ФК-5.** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності; **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією; **ФК-6.** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів; **ФК-7.** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією; **ФК-9.** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8.** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9.** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10.** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11.** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-12.** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності; **РН-13.** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **РН-14.** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів; **РН-15.** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією; **РН-16.**

Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Розвиток науки кримінального права в Україні після відновлення її державної незалежності. *Тема 2.* Принципи кримінального права. *Тема 3.* Кримінально-правова політика. *Тема 4.* Філософія кримінального права. *Тема 5.* Системність кримінального права як прояв системності світу. *Тема 6.* Кримінально-правова заборона (криміналізація). *Тема 7.* Кримінально-правова деконструкція. *Тема 8.* Кримінально-правова герменевтика. *Тема 9.* Законодавча техніка у кримінальному праві. *Тема 10.* Судова практика у справах кримінальної юрисдикції.

Рекомендовані джерела:

1. Балобанова Д.О. Динаміка кримінального права. Одеса: Фенікс, 2020. 358 с.
2. Брич Л.П. Кримінальне законодавство України і практика його застосування у світлі європейських стандартів прав людини. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2010. Вип. 51. С. 308 – 322
3. Загинеї З. Кримінально-правова герменевтика: монографія. К.: Видавничий дім «АртЕк», 2015. 380 с.
4. Кочура О.О. Практика та рішення Європейського Суду з прав людини як джерела права в судовій практиці України. Форум права. 2014. № 1. URL: irbisnbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?...
5. Коханюк Т. С. Системне тлумачення кримінального закону. Львів: ЛьВДУВС, 2014. 264 с. URL: http://nbuviar.gov.ua/images/dorobku_partneriv/Коханук.pdf.
6. Панов М.І. Системний підхід у кримінальному праві та проблеми удосконалення кримінального законодавства. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/6310/1/Panov_227_241.pdf
7. Пащенко О.О. Криміналізація та соціальна обумовленість закону про кримінальну відповідальність. Вісник Асоціації кримінального права України. 2017. №1. С. 41-76. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wpcontent/uploads/2017/07/03_Pashchenko.pdf
8. Пономаренко Ю.А. Загальна теорія визначення караності кримінально-правових правопорушень. Харків: Право, 2020. 720 с.
9. Хилюк С.В. Правила дії правових положень про злочин та покарання в часі з урахуванням практики Європейського суду з прав людини. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2014. Випуск 60. С. 270-277.
10. Ярмыш Н. Н. Теоретические проблемы причинно-следственной связи в уголовном праве (философско-правовой анализ). Харьков: Право, 2003. 512 с.
11. Кримінальне право України. Загальна частина: навч. посіб. / В. Б. Харченко та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2019. 480 с.
12. Кримінальне право України: Загальна частина : підручник / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, О. О. Володіна та ін. ; за ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. 6-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2020. 584 с.
13. Кримінальне право України. Особлива частина: навч. посіб. / В. Б. Харченко та ін. ; за ред. О. М. Литвинова. Харків : Право, 2020. 656 с.
14. Кримінальне право України: Особлива частина : підручник / А.О. Байда, В. І. Борисов, О. О. Володіна та ін. ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. І., Борисова, В. І. Тютюгіна. 6-те вид., переробл. і допов. Х.: Право, 2020. 768 с.
15. Кваліфікація злочинів: навч. посіб. / Г. М. Анісімов, О. О. Володіна, І. О. Зінченко та ін.; за ред. М. І. Панова. Харків : Право, 2016. 356 с.
16. Пащенко О. О. Криміналізація та соціальна обумовленість. Вісн. Асоц. кримінал. права України. 2017. № 1 (8). С. 41–76. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/07/03_Pashchenko.pdf
17. Туляков В. А. Уровни уголовно-правового регулирования. Актуальні проблеми держави і права. 2013. С. 141–147. URL: <http://www.apdp.in.ua/v69/22.pdf>
18. Фріс П. Л. Криміналізація і декриміналізація у кримінальноправовій політиці. Вісн. Асоц. кримінал. права України. 2014. № 1 (2). С. 19. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/2_2.pdf.

19. Пащенко О. О. Соціальна обумовленість закону про кримінальну відповідальність: монографія. Харків: Юрайт, 2018. 446 с.
20. Демидова Л. Н. О сущности уголовного-правового регулирования, теории относительности и законах диалектики: методологический аспект / Кримінально-правове регулювання та забезпечення його ефективності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 18-19 жовт. 2018 р.) / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. гол. ред.) та ін. Харків: Право, 2018. 143–147.
21. Ус О. В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації: лекції. Харків: Право, 2018. 368 с.
22. Грищук В. К. Філософсько-правове розуміння відповідальності людини: навч. посіб. Хмельницький: Хмельниц. ун-т управління та права, 2012. 736 с.
23. Ященко А. М. Застосування заходів кримінально-правового характеру: монографія. Харків: НікаНова, 2014. 388 с.
24. Демидова Л. М. Проблеми кримінально-правової відповідальності за заподіяння майнової шкоди в Україні (майнова шкода як злочинний наслідок): теорія, закон, практика: монографія. Харків: Право, 2013. 752 с.
25. Жаровська Г.П. Транснаціональна організована злочинність в Україні: феномен, детермінація, протидія: монографія. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2018. 568 с.
26. Корнякевич-Танасійчук Ю.В. Кримінально-правова політика України: монографія. Івано-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2019. 336 с.
27. Корупційна злочинність: витоки, сучасний стан, стратегія протидії: монографія / Т.В. Корнякова, О.Л. Соколенко, І.Г. Алексєнко та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Т.В. Корнякової. Дніпро: Ліра, 2017. 276 с.
28. Шаблистий В. В. Безпековий вимір кримінального права України: людиноцентристське дослідження: монографія. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ: Ліра ЛТД, 2015. 420 с.
29. Актуальні проблеми кримінального законодавства України та практики його застосування : монографія / В.Я. Тацій, В.І. Борисов, Л.М. Демидова та ін.; за заг ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, Л.М. Демидової. – Х.: Право, 2017. – 400 с.
30. Панов М.І. Глобалізаційні процеси та їх вплив на розвиток кримінального права / Кримінально-правове забезпечення сталого розвитку України в умовах глобалізації : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 12-13 жовт. 2017 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. ролов. ред.) та ін. – Харків : Право. 2017. С. 18-25.
31. Коханюк Т.С. Системне тлумачення кримінального закону: монографія. Львів: ЛДУВС, 2014. 264 с.
32. Кузембаєв О.С. Джерела кримінально-правового регулювання в Україні: доктринальні аспекти: Дисертація на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю: 12.00.08. Одеса: ОДУВС, 2017. 350 с.
33. Меркулова В.О., Гритенко О.А., Марченко О.А. Звільнення від кримінальної відповідальності: кримінально-правові та кримінальнопроцесуальні аспекти: монографія; за заг. ред. В.О. Меркулової. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 368 с.
34. Митрофанов И.И. Уголовно-правовое учение о механизме реализации уголовной ответственности: Монография. Одесса: Феникс, 2014. 448 с.
35. Батиргарєєва В. С. Рецидивна злочинність в Україні : соціально-правові та кримінологічні проблеми : монографія / В. С. Батиргарєєва. – Х. : Право, 2009. – 576 с.
36. Богатирьов І. Г. Кримінологія. Навч. посіб. К.: Дакор, 2016. 140 с.
37. Богатирьов І. Г., Богатирьова О. І., Пузирьов М. С. Запобігання пенітенціарній злочинності в Україні: посібник; заг. ред. О. М. Джузі. Київ: Дакор, 2014. 96 с.
38. Головкін Б. М. Корислива насильницька злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання: моногр. / Б. М. Головкін. – Х.: Право, 2011. – 432 с.
39. Даньшин И. Н. Общетеоретические проблемы криминологии: моногр. / И. Н. Даньшин. – Х.: Прапор, 2005. – 224 с.
40. Денисов С.Ф. Кримінологія (Особлива частина): навчальний посібник / С.Ф. Денисов, Т.А. Денисова, С.Г. Кулик. – Запоріжжя: КПУ, 2012. – 705 с.

41. Корупційна злочинність: витоки, сучасний стан, стратегія протидії [Текст]: монографія: заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Т. К. Корнякової. Дніпро: ЛПРА, 2017. 276 с.
42. Кримінологія : підручник / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська та ін. ; за ред. В. В. Голіни, Б. М. Головкіна. – Х. : Право, 2014. – 440 с.
43. Кримінологія. Академічний курс / Кол. авторів ; за заг. ред. О. М. Литвинова. – К. : Видавничий дім «Кондор», 2018. – 588 с.
44. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. – 2-ге вид., перероб. та допов. – Харків : Право, 2018. – 416 с. (Режим доступу : http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/2883/1/3107_IR.pdf).
45. Кримінологія : підручник / Б. М. Головкін, В. В. Голіна, О.В. Лисодєд та ін. ; за ред. Б.М. Головкіна. – Х. : Право, 2020. – 386 с.
46. Кримінологічні засади запобігання злочинам в установах виконання покарань України (пенітенціарна кримінологія) : посіб. / За ред. О. М. Джужі. – К. : НАВС, 2013. – 620 с.
47. Орлов Ю. В. Політико-кримінологічна теорія протидії злочинності : монографія / Ю. В. Орлов. – Харків : Діса Плюс, 2016. – 656 с.
48. Сметаніна Н. В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології : монографія : заг. ред. В. В. Голіни. Харків: Право, 2016. 192 с.

ВК 5. ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-1** Здатність застосовувати системний науковий світогляд для проведення наукових досліджень, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК-2** Здатність діяти відповідно до морально-етичних норм та позитивних соціально-орієнтованих ціннісних переконань. **ФК-1** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права. **ФК-2** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин. **ФК-3** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб. **ФК-4** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **ФК-5** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності. **ФК-9** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-1** Володіти системним науковим світоглядом для проведення наукових досліджень, абстрактно мислити, аналізувати та узагальнювати інформацію з різних джерел. **РН-2** Діяти відповідно до морально-етичних норм та позитивних соціально-орієнтованих ціннісних переконань під час проведення наукового дослідження та здійснення педагогічної діяльності. **РН-6** Демонструвати знання методології наукових досліджень у галузі права, ефективно застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження. **РН-8** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права. **РН-9** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях. **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання. **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Актуальні проблеми реалізації загально-теоретичних положень системи кримінального судочинства.. *Тема 2.* Актуальні теоретичні та практичні проблеми забезпечення прав і свобод суб'єктів кримінального судочинства. *Тема 3.* Актуальні теоретичні та практичні проблеми доказів і доказування у кримінальному судочинстві. *Тема 4.* Актуальні теоретичні та практичні проблеми застосування заходів забезпечення кримінального провадження, процесуальних строків і витрат, відшкодування шкоди у кримінальному процесі. *Тема 5.* Актуальні теоретичні та практичні проблеми досудового розслідування кримінального провадження. *Тема 6.* Актуальні теоретичні та практичні проблеми судових стадій розгляду кримінальних проваджень. *Тема 7.* Актуальні теоретичні та практичні питання особливих порядків кримінального провадження.

Рекомендовані джерела:

1. Бобечко Н. Р. Апеляційне та касаційне провадження у кримінальному судочинстві України : автореферат дис. ... д.ю.н. Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2016. 40 с.
2. Варфоломеєва Т. В. Доступність та ефективність судової системи. Вісник Академії адвокатури України. 2010. Число 2. С. 130-131.
3. Гончаренко В. Г., Нор В. Т., Шумило М. Є. (ред.). Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково- практичний коментар. За загальною редакцією професорів В. Г.
4. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. Київ: Юстініан, 2012. 1224 с.
5. Грошевий Ю. М., Тацій В. Я., Туманянц А. Р. та ін. Кримінальний процес: підручник. Х.: Право, 2014. 824 с.
6. Кримінальний процес України: навч. посіб.; за заг. ред. О. П. Кучинської, Ю. В. Циганюк. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 652 с.
7. Лобойко Л. М. Кримінальний процес: Підручник. Київ: Істина, 2014. 432 с.
8. Лобойко Л.М. Кримінально-процесуальна компетенція : монографія. Дніпропетровськ : Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, 2006. 188 с.
9. Циганюк Ю. В. Теоретичні та правові основи системи кримінального процесу України: монографія. Хмельницький: ФОП Мельник А. А., 2020. 345 с.

ВК 6. ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВО-ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1.** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права; **ФК-2.** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин; **ФК-3.** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб; **ФК-4.** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **ФК-5.** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності; **ФК-6.** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів; **ФК-7.** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією; **ФК-9.** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8.** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9.** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового

регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності; **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів; **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією; **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Криміналістична наука як об'єкт вивчення і вдосконалення, стан і перспективи формування на сучасному етапі. *Тема 2.* Криміналістичні проблеми вивчення та протидії злочинній діяльності. *Тема 3.* Актуальні проблеми інформаційного забезпечення розслідування злочинів. *Тема 4.* Криміналістичні проблеми розкриття злочинів по гарячих слідах. *Тема 5.* Сучасні уявлення про класифікацію судових експертиз та проблеми експертної діяльності. *Тема 6.* Актуальні проблеми експертної технології.

Рекомендовані джерела:

1. Гончаренко В. Г. Експертизи у судочинстві України: науково-практ. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 504 с.
2. Кофанов А. В. Судова експертологія : курс лекцій. Київ: Три К, 2010. 240 с.
3. Кофанов А. В. Теоретичні основи судових експертиз: курс лекцій Київ: КНУВС, 2010. 272 с.
4. Садченко О. О. Призначення судової експертизи у кримінальному провадженні: навч. посіб. Київ: Пульсар, 2013. 238 с.
5. Ченцов В. В. Тертишник В. М., Березняк В. С., Сачко О. В., Тертишник О. І. Міжнародне співробітництво у сфері правосуддя: підручник. Київ : Алерта, 2021. 276 с.
6. Судова експертологія : курс лекцій для слухачів магістратури юридичних вузів / Тертишник В. М., Варава В. В., Сачко О. В. / За заг. ред. д.ю.н, професора В. М. Тертишника. Дніпро: ЛІРА, 2021. 208 с.
7. Протидія white-collar crime (інтегративний аналіз, коментар законодавства та пошук шляхів його удосконалення). / В. М. Тертишник, Д. В. Каменський, О. Г. Кошовий, М. В. Корнієнко, О. І. Тертишник, В. В. Ченцов; за заг. ред. доктора юрид. наук, професора В. М. Тертишника. Київ : Алерта, 2021. 346 с.
8. Кір'яков В. В., Маковецька Н. Є. Криміналістика : навч.посіб. Україна, Львів, ЛьвДУВС, 2015.
9. Шепетько С. А., Юрченко О. М. Вплив організованої злочинності на соціально-економічну ситуацію в державі : монографія. Україна, Київ, «МП Леся», 2015.
10. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 1 / В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, В. О. Коновалова та ін. ; за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. 456 с.

ВК 7. СУЧАСНА ДОКТРИНА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1.** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права; **ФК-2.** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин; **ФК-3.** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб;

ФК-4. Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **ФК-5.** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності; **ФК-6.** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів; **ФК-7.** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією; **ФК-9.** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8.** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9.** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-12** Використовувати знання та вміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності; **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів; **РН-15** Демонструвати вміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією; **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Сучасне бачення та перспективи розвитку адміністративного права. *Тема 2.* Адміністративно-правові норми та відносини. *Тема 3.* Принципи адміністративного права та принципи Європейського адміністративного простору. *Тема 4.* Джерела адміністративного права. *Тема 5.* Суб'єктивні публічні права та основні напрями вдосконалення законодавчого регулювання адміністративно-правового статусу громадянина. *Тема 6.* Суб'єкти публічної адміністрації. *Тема 7.* Публічні службовці у системі суб'єктів публічної адміністрації. *Тема 8.* Інструменти діяльності публічної адміністрації. *Тема 9.* Позасудовий захист прав, свобод та законних інтересів приватних осіб у відносинах із публічною адміністрацією. *Тема 10.* Захист приватної особи у сфері публічного адміністрування. *Тема 11.* Сучасні концепції адміністративної відповідальності.

Рекомендовані джерела:

1. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Колектив авторів : В. Галуцько, Н. Армаш, В. Басс, А. Берлач, В. Біла, В. Бойко, О. Буханевич, А. Бучинська, Н. Васильченко, І. Гавловський, Н. Галіцина, В. Галуцько, С. Гречанюк, Ю. Делія, С. Дембіцька, О. Джафарова, С. Діденко, П. Діхтєвський, О. Дрозд, О. Єшук, Д. Журавльов, О. Заярний, О. Зима, А. Іванищук, Т. Карабін, С. Кічмаренко, Л. Коваленко, А. Коваль, А. Ковальчук, Т. Коломoeць, І. Костенко, В. Крикун, О. Кузьменко, В. Курило, К. Куркова, В. Куценко, В. Лаговський, Я. Лазур, Ю. Легеза, А. Манжула, С. Марченкова, Т. Мацелик, В. Мацюк, Р. Мкртчян, І. Орловська, В. Пашинський, С. Петков, Ю. Пирожкова, М. Пихтін, І. Риженко, О. Рогач, О. Рябченко, Л. Савранчук, М. Савюк, О. Світличний, С. Слюсаренко, Є. Соболюк, О. Соловйова, В. Стеценко, С. Стеценко, С. Циганок, К. Чижмарь, К. Шкарупа, І. Шопіна, В. Щавінський. Київ: НДПП, 2018. 464 с.

2. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / за ред. А. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ : Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

3. Адміністративне право : навч. посіб. / О.І. Остапенко, З.Р. Кисіль, М.В. Ковалів, Р.В. Кисіль. К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 536 с.

4. Адміністративне право : підручник / НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого» ; за заг. ред.: Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй. 2-ге вид., переробл. та допов. Х. : Право, 2013. 656 с.
5. Адміністративне право України (Загальна частина) : навч. посіб. / О.А. Задихайло. Харків : Право, 2016. 308 с.
6. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія : В.Б. Авер'янов (голова). К. : ТОВ Видавництво «Юридична думка», 2007. 592 с.
7. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: у двох томах: Том 2. Особлива частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). К. : ТОВ Видавництво «Юридична думка», 2009. 600 с.
8. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник / Т.О. Коломоєць. К., 2012. 528 с.
9. Адміністративне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Ю.П. Битяк, В.В. Зуй. К., 2011. 240 с.
10. Адміністративне судочинство : навчальний посібник / за заг. ред. проф. О. П. Рябченко. 2-ге вид., перероб. і доп. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 304 с.
11. Адміністративно-правове забезпечення реформування судоустрою та судочинства в Україні / Н. Д. Квасневська. Київ, 2016. 534 с.
12. Алфьоров С. М., Ващенко С. В., Долгополова М. М., Купін А. П. Адміністративне право. Загальна частина. Навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2011. 216 с.
13. Галунько В.В., Курило В.І., Короєд С.О. та ін. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / [В.В. Галунько, В.І. Курило, С.О. Короєд, О.Ю. Дрозд, І.В. Гиренко, О.М. Єщук, І.М. Риженко, А.А. Іванищук, Р.Д. Саунін, І.М. Ямкова]; за ред. проф. В.В. Галунька. Херсон: Грінь Д.С., 2015. 272 с.
14. Загальне адміністративне право : підручник / Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А. А. та інші; за заг. ред. І. С. Гриценка. К. : Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
15. Ковбас І.В., Федорук Н.С. Адміністративне право України. Конспект лекцій. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2015. 60 с.
16. Кодекс України про адміністративні правопорушення: наук.-практ. коментар / [за ред. Р.А. Калюжного, М.І. Іншина та І.М. Шопіної]. К. : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2011. 780 с.
17. Наука адміністрації й адміністративного права. Загальна частина : [авт. лекції, довідк. та інформац. матеріал] / за викладами професора Юрія Панейка ; [уклад.: В.М. Бевзенко та ін.] ; Укр. вільний ун-т у Мюнхені [та ін.]. Київ : Дакор, 2016. 463 с.
18. Роль адміністративного права України у захисті прав і законних інтересів людини і громадянина / В. В. Башкатова, О. П. Світличний. Київ : ЦП «Компринт», 2016. 203 с.
19. Стеценко С.Г. Адміністративне право України : навчальний посібник / С.Г. Стеценко. К. : Атіка, 2011. 624 с.
20. Ткаченко О.Г., Мулявка Д.Г. Гречанюк С.К. Проблеми адміністративної відповідальності пов'язаної з порушенням режиму утримання в установах виконання покарань: монографія. Чернігів. РВВ Чернігівського юридичного коледжу Державної пенітенціарної служби України, 2013. 130 с.
21. Шмідт-Ассманн Е. Загальне адміністративне право як ідея врегулювання: основні засади та завдання систематики адміністративного права / Ебергард Шмідт-Ассманн; [пер. з нім. Г. Рижков, І. Сойко, А. Баканов]; відп. ред. О. Сироїд. [2-ге вид., перероблене та доповнене]. К.: «К.І.С.», 2009. 552 с.

ВК 8. ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ПРАВА.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1.** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права; **ФК-2.** Здатність розуміти сучасні актуальні питання,

історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин; **ФК-3.** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб; **ФК-4.** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **ФК-5.** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності; **ФК-6.** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів; **ФК-7.** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією; **ФК-9.** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8.** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9.** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності; **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів; **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією; **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Актуальні питання теорії фінансового права. *Тема 2.* Правовий режим і види публічних фондів коштів. *Тема 3.* Проблеми правового регулювання податкової системи та статусу суб'єктів податкових правовідносин. *Тема 4.* Проблеми бюджетного права та бюджетного процесу в Україні. *Тема 5.* Проблеми правової регламентації та державного регулювання в сфері надання банківських послуг. Державне регулювання валютних операцій. *Тема 6.* Проблеми правової регламентації та державного регулювання в сфері надання фінансових (парабанківських) послуг. *Тема 7.* Проблеми правового регулювання фінансового контролю (нагляду) в Україні, його види. *Тема 8.* Актуальні питання фінансово-правової відповідальності.

Рекомендовані джерела:

1. Фінансове право : підручник / за заг. ред. О. П. Гетманець ; [Бандурка О. М., Гетманець О. П., Жорнокуй Ю. М. та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 392 с.
2. Фінансове право : підручник / [О. О. Дмитрик, І. Є. Криницький, О. А. Лукашев та ін.] ; за ред. М. П. Кучерявенка, О. О. Дмитрик. Харків : Право, 2019. 416 с.
3. Фінансове право [Текст] : навч. посіб. / М.Г. Волощук, Т.О. Карабін, М.В. Менджул. Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
4. Фінансове право : конспект лекцій / укладач М. В. Плотнікова. Суми : Сумський державний університет, 2019. 253 с.
5. Кучерявенко М.П. Фінансове право:підручник. Київ: Алерта, 2016.
6. Фінансове право : підручник / М.П.Кучерявенко, О.О. Дмитрик, О. А. Лукашев та ін. ; за ред. М.П. Кучерявенка. Харків: Право, 2016.
7. Фінансове право : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець ; Ю. М. Жорнокуй, О. В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та інші. Х. : Екограф, 2015 500 с.

ВК 9. ПОРІВНЯЛЬНЕ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1.** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права; **ФК-2.** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин; **ФК-3.** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб; **ФК-4.** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **ФК-5.** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності; **ФК-6.** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів; **ФК-7.** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією; **ФК-9.** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8.** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9.** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності; **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів; **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією; **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Адміністративне право у правових системах сучасності. *Тема 2.* Публічна адміністрація як об'єкт адміністративно-правового регулювання. *Тема 3.* Організація діяльності урядів та центральних адміністративних структур. *Тема 4.* Правовий статус регіональних та місцевих адміністративних структур. *Тема 5.* Публічна служба. *Тема 6.* Форми діяльності публічної адміністрації. *Тема 7.* Процедури діяльності публічної адміністрації. *Тема 8.* Загальна характеристика контролю за публічною адміністрацією. *Тема 9.* Судовий контроль за публічною адміністрацією. *Тема 10.* Загальна характеристика адміністративного деліктного законодавства зарубіжних країн.

Рекомендовані джерела:

1. Публічне урядування, права людини і демократія : регіональний зріз євроінтеграції : монографія / Т. О. Карабін, Я. В. Лазур, М. В. Менджул, П. А. Трачук та ін. ; за заг. ред. М. В. Савчина. Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2015. 320 с.

2. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.

3. Адміністративне процесуальне право: Навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т.П. Мінки. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с.
4. Бородін І.Л. Адміністративне право України : підручник. К. : Алерта, 2019. 548 с.
5. Адміністративне судочинство : навчальний посібник / за заг. ред. проф. О. П. Рябченко. 2-ге вид., перероб. і доп. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 304 с.
6. Кісіль З. Р., Кісіль Р. В.. Адміністративне право : навч. посіб. К. : Правова
7. єдність, 2011. 695 с.
8. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Видання друге. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 520 с.
9. Порівняльне адміністративне право : навч. посібник для юридичних факультетів та факультетів міжнародних відносин. Львів: ЗУКЦ, 2007. 308 с.
10. Адміністративне процесуальне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т. П. Мінка та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. П. Мінки ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Х. : Право, 2013. 352 с.
11. Загальне адміністративне право: підручник / Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші; за заг. ред. І. С. Гриценка. К. : Юрінком Інтер, 2015. 568 с.

ВК 10. ТРАДИЦІЇ ТА НОВАЦІЇ В ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ ВІДНОСИН ПРАЦІ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1.** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права; **ФК-2.** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин; **ФК-3.** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб; **ФК-4.** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **ФК-5.** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності; **ФК-6.** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів; **ФК-7.** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією; **ФК-9.** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8.** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9.** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності; **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів; **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією; **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття

рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Історія розвитку трудового права. *Тема 2.* Розвиток вчення про трудові права в системі прав людини. *Тема 3.* Соціальне призначення трудового права. *Тема 4.* Юридична техніка і нормоконтроль у трудовому праві. *Тема 5.* Дерадянiзація трудового законодавства. *Тема 6.* Право на інформацію суб'єктів трудового права.

Рекомендовані джерела:

1. Andrushko A.V., Kostyashkin, I.O., Chudyk-Bilousova, N.I., Taranenko, L.S. et al. Land Ownership in Ukraine: Reform Issues. Journal of Advanced Research in Law and Economics, [S.l.], v. 11, n. 4, p. 1175-1183, june 2020. ISSN 2068-696X. Available at: <https://journals.aserspublishing.eu/jarle/article/view/5311>

2. Андрушко А.В. Окремі аспекти укладення трудового договору. Університетські наукові записки. 2016. № 1. С.154-163.

3. Андрушко А.В. Баланс інтересів учасників трудових відносин. Університетські наукові записки. 2017. №2 . С. 44-58.

4. Андрушко А.В. Теоретико-правові аспекти свободи праці. Університетські наукові записки. 2019. №3. С. 276-281.

5. Лушников А.М., Лушнікова М.В. Курс трудового права. М., 2009. 879 с.

6. Вавженчук С.Я. Проблеми юридичної техніки як фактору ефективності охорони трудових прав. Методологія в праві: монографія. / За заг. ред. І. Безклубого. К.: Грамота. 2017. 658с.

7. Трудове право : підручник / За заг. ред. О.М. Ярошенка. Харків : Право, 2019. 544 с.

8. Трудове право України: Навч. посіб. / Ю. В. Корнєєв. К. : Центр учбової літератури, 2019. 112 с.

ВК 11. ДОКТРИНА СОЦІАЛЬНОГО ПРАВА.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1.** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права; **ФК-2.** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин; **ФК-3.** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб; **ФК-4.** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **ФК-5.** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності; **ФК-6.** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів; **ФК-7.** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією; **ФК-9.** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8.** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9.** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та

правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності; **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів; **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією; **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Наукові концепції про організаційно-правові форми соціального забезпечення. *Тема 2.* Принципи в доктрині соціального права. *Тема 3.* Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання пенсійного забезпечення. *Тема 4.* Теоретичні та практичні проблеми правового регулювання надання страхових та державних допомог в системі соціального забезпечення. *Тема 5.* Теоретичні та практичні проблеми надання соціальних послуг в системі соціального забезпечення. *Тема 6.* Теоретичні та практичні проблеми надання пільг в системі соціального забезпечення.

Рекомендовані джерела:

1. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України: навчальний посібник / М.Д. Бойко. 3-тє вид., доп. і перероб. К.: Атіка, 2006. 380 с.
2. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: навчальний посібник 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2008. 668 с.
3. Право социального обеспечения в Украине: учебник / под.общ.ред. Л.И. Лазор, С.Н. Прилипко, О.Н. Ярошенко. Луганск : ООО «Виртуальная реальность», 2010. 456 с.
4. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / за заг. ред. М. І. Іншина, С. М. Прилипко, О. М. Ярошенка. Х. : Видавництво «ФІНН», 2009. 434 с.
5. Правове регулювання пенсійного забезпечення за віком у солідарній пенсійній системі України: монограф. / І.Ю. Михайлова; наук. ред. Н.М. Хуторян. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2013. 188 с.
6. Проблеми застосування трудового та пенсійного законодавства: монографія / Н.М. Хуторян, Я.В. Сімутіна, М.М. Шумило та ін. К.: Ніка-Центр, 2015. 316 с.
7. Шумило М.М. Правове регулювання пенсійного забезпечення державних службовців. монографія / М.М. Шумило. К.: Ніка-Центр, 2010. 272 с.
8. Пенсійне забезпечення : підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А. М. Слюсар та ін.; за ред. О. М. Ярошенка. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2017. 308 с.
9. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник. Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2016. 692 с.
10. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Особлива частина: навчальний посібник. Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2018. 1092 с.

ВК 12. МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1.** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права; **ФК-2.** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин; **ФК-3.** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб; **ФК-4.** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **ФК-5.** Здатність давати кваліфіковані

юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності; **ФК-6.** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів; **ФК-7.** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією; **ФК-9.** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8.** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9.** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності; **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів; **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією; **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Правове забезпечення реформування відносин власності на землю в Україні. *Тема 2.* Право власності на землю в Україні в сучасних умовах. *Тема 3.* Проблеми трансформації права власності на землю в Україні. *Тема 4.* Основні правові форми набуття права власності на землю. *Тема 5.* Проблеми правового регулювання розподілу та перерозподілу земель. *Тема 6.* Проблеми правового регулювання припинення права власності на землю. *Тема 7.* Проблеми реалізації похідних прав на землю. Поняття та гарантії реалізації права загального землекористування громадян. *Тема 8.* Правові форми обмеження реалізації земельних прав. *Тема 9.* Актуальні проблеми захисту права власності на землю.

Рекомендовані джерела:

1. Андрейцев В.І. Земельне право і законодавство суверенної України: Актуальні проблеми практичної теорії. К.: Знання. 2005. 445 с.
2. Велика українська юридична енциклопедія у 20т. Т.16: Земельне та аграрне право, Харків: Право. 2019. С. 323 – 326. 696с.
3. Земельне право: підручник / М. В. Шульга та ін. / за заг. ред. проф. М. В. Шульги. Х.: Право, 2014. 520 с.
4. Земельне право України: навчальний посібник / І.І. Каракаш, В. Д. Сидор, Т. Є. Харитоновна та ін. / за ред. І. І. Каракаша та Т. Є. Харитоновної. Одеса: Юридична література, 2017. 588 с.
5. Конституція України. Голос України.1996. 13.07.96.
6. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. Урядовий кур'єр. 2001. №211-212, 15.11.2001.
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні: Закон України від 10 липня 2018 року № 2498-VIII. ВВРУ. 2018. № 60. Ст. 277.
8. Про внесення змін до Земельного кодексу України та деяких інших законодавчих актів щодо протидії рейдерству: Закон України від 5 грудня 2019 року № 0858 (проект). URL: www.rada.gov.ua.

9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення: Закон України від 31.03.2020 р. № 552-IX. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-IX.

10. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 16.04.2004 р. URL: www.rada.gov.ua/.

ВК 13. ФІЛОСОФСЬКО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1.** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права; **ФК-2.** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин; **ФК-3.** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб; **ФК-4.** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8.** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9.** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Відповідальність як соціальне явище і соціальна відповідальність людини. *Тема 2.* Відповідальність у регулятивних соціальних інститутах. Наукові підходи щодо розуміння феномену правової відповідальності. *Тема 3.* Епістеміологія правової відповідальності. *Тема 4.* Правова відповідальність у співвідношенні з іншими правовими інститутами. *Тема 5.* Філософія правової відповідальності. *Тема 6.* Онтологія правової відповідальності. Антропологія правової відповідальності.

Рекомендовані джерела:

1. Безклубий І. Правова відповідальність. *Соціологія права.* 2011. № 2. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>

2. Шевченко Я. М. Що таке юридична відповідальність? *Юриспруденція. Теорія і практика.* 2011. № 1 (75). С. 2–5.

3. Омельчук О.М. Зародження і розвиток уявлень про поведінку людини в античній філософії. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична.* Львів, 2011. Вип. 1. С. 169–180.

4. Чепульченко Т.О. Соціальна відповідальність: поняття та суть. URL: http://www.nbuv.gov.ua/ortal/natural/vkpi/Soc/2010_1/Chepylchenko.pdf.

ВК 14. ФІЛОСОФІЯ ПРАВА.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1.** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права; **ФК-2.** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин; **ФК-3.** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб; **ФК-4.** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8.** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9.** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Філософія права як складова сучасної гуманітаристики. *Тема 2.* Гуманістичні витоки права (правова антропологія). *Тема 3.* Права людини в світлі сучасної правової картини світу. *Тема 4.* Правові цінності в контексті сучасності. *Тема 5.* Європейське право як соціокультурне явище. *Тема 6.* Покарання і злочин: сучасний погляд.

Рекомендовані джерела:

1. Андрєєв Д. В., Вовк В. М., Івченко Ю. В. Філософія права: актуальні проблеми та сучасні інтерпретації: Навчальний посібник. К., 2012. 224с.
2. Радбрух Г. Законне неправо та надзаконне право. Проблеми філософії права, пер з нім. В.С.Бігуна. 2004. Том II. С.83-94. .
3. Лой А. Практична філософія: реальність і можливості. Філософська думка. 2017. № 3. С. 6-23. URL: http://www.nbuv.gov.ua/UJRN/Philos_2017_3_5.
4. Львова О. Природне право: межі його буття та дії. Правова держава. 2016. Вип. 21. С. 101-110
5. Вовк В. М. Реформи та позитивне право (на прикладі римського права). Філософські та методологічні проблеми права. 2016. № 1. С. 94-103.

ВК 15. ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 3-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 4,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1.** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права; **ФК-2.** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин; **ФК-3.** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб; **ФК-4.** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8.** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9.** Демонструвати знання та розуміння сучасних

актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Проблеми методології теорії держави і права. *Тема 2.* Сучасний погляд на проблему предмета і системи теорії держави і права. *Тема 3.* Теорія демократії. *Тема 4.* Правова держава і проблеми її формування в Україні. *Тема 5.* Громадянське суспільство. *Тема 6.* Юридичний процес.

Рекомендовані джерела:

1. Білас І. Г., Білас Ф. І. Трансформація загальної теорії держави і права у сучасну юриспруденцію та її функціональне призначення у формуванні праворозуміння юристів. *Наше право.* 2015. № 4. С. 5-16.

2. Богуцька Н. М. Методологічне значення юридичних конструкцій у контексті методу правознавства. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Серія: Юридичні науки.* 2017. Вип. 5. С. 10-17.

3. Варламова Н. Методологія юридичної науки: спокуса постмодерном. *Право України.* 2014. № 1. С. 69-77.

4. Кукарцев О. В. Значення методу типологізації у методології порівняльного історико-соціологічного дослідження імперій Ш. Айзенштадта. Гілея. 2018. Вип. 131. С. 387-391.

5. Лациба М. В. Місцева демократія в Україні: нові стандарти. Київ: Агентство «Україна», 2013. 232 с.

6. Любченко М. І. Юридична термінологія: поняття, особливості, види: моногр. Харків: Права людини, 2015. 277 с.

7. Панов М. Проблеми методології формування категоріально-понятійного апарату юридичної науки. *Право України.* 2014. № 1. С. 50-60.

8. Чорноморденко І. Позанаукова і наукова методологія. Постановка проблеми. *Університетська кафедра.* 2018. № 7. С. 85-92.

ВК 16. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КОЛІЗІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ПРИВАТНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права. **ФК-2** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин. **ФК-3** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб. **ФК-4** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **ФК-5** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності. **ФК-6** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів. **ФК-7** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення. **ФК-8** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією. **ФК-9** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності; **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення; **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів; **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією; **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Загальна характеристика механізмів правового регулювання у міжнародному приватному праві. *Тема 2.* Колізійні норми міжнародного речового права. Інвестиції. *Тема 3.* Колізійні питання міжнародних договірних зобов'язань. *Тема 4.* Позадовірні зобов'язання та їх колізійне регулювання. *Тема 5.* Колізійні питання міжнародних трудових правовідносин. *Тема 6.* Проблеми колізійного регулювання у міжнародному сімейному та спадковому праві

Рекомендовані джерела:

1. Жушман В. П., Шуміло І.А. Міжнародне приватне право : підручник Х. : Право, 2011. 320 с.
2. Килимник І. І., Бровдій А.М. Міжнародне приватне право : навч. посібник ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 111 с.
3. Конституція України від 28.06.1996 р. (зі змінами і доповненнями) URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
4. Мережко О. О. Проблеми теорії міжнародного та приватного права К. : Юстиніан, 2010. 320 с.
5. Міжнародне приватне право : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Аляб'єва Н. В. та ін. ; за ред. С. Г. Кузьменка. К. : Центр учбової літератури, 2010. 315 с.
6. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. М. Батигіна та ін. ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. Х. : Право, 2011. 319 с.
7. Міжнародне приватне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / В. А. Бігун, С. М. Білоусов, І. М. Жуков ; за ред. проф. В. П. Жушмана та доц. І. А. Шуміло. Х. : Право, 2015. 320 с.
8. Міжнародне приватне право: Науково-практичний коментар Закону / За ред. А.С. Довгерта. Харків : Одісей, 2008. 352 с.
9. Міжнародне приватне право: підручник / за ред. А. С. Довгерта і В. І. Кисіля. 2-ге видання. К.: Алерта, 2014. 656 с.
10. Міжнародне приватне право. Загальна частина : підручник / А. С. Довгерт та ін. ; за заг. ред. проф. А. С. Довгерта, проф. В. І. Кисіля ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. К. : Правова єдність : Алерта, 2012. 374 с.

ВК 17. ПРОБЛЕМИ КРИМІНОЛОГІЇ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1.** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права; **ФК-2.** Здатність розуміти сучасні актуальні питання,

історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин; **ФК-3.** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб; **ФК-4.** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **ФК-5.** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності; **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8.** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права; **РН-9.** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях; **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання; **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій; **РН-12.** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності; **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Доктрина кримінології: загальнонаукова характеристика. Методологія кримінологічної науки. *Тема 2.* Феномен злочинності в доктрині кримінології. *Тема 3.* Детермінація злочинності як об'єкт кримінологічного пізнання. Причини і умови окремого злочину. *Тема 4.* Вчення про особистість злочинця як складова доктрини кримінології. Механізм індивідуальної злочинної поведінки: доктринальна характеристика. *Тема 5.* Загальна та окремі теорії протидії злочинності. Прогнозування і планування злочинності. *Тема 6.* Доктрина політичної кримінології. *Тема 7.* Доктрина кримінології правотворчості. *Тема 8.* Доктрина пенітенціарної кримінології. *Тема 9.* Доктринальні засади кримінологічної політики.

Рекомендовані джерела:

1. Бандурка О. М. Злочинність в Україні : економіко-кримінологічний аналіз : монографія / О. М. Бандурка, М. М. Зацеркляний, Р. С. Веприцький / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Литвинова. – Х. : Золота миля, 2013. – 264 с.
2. Богатирьов І. Г. Кримінологія. Навч. посіб. К.: Дакор, 2016. 140 с.
3. Богатирьов І. Г., Богатирьова О. І., Пузирьов М. С. Запобігання пенітенціарній злочинності в Україні: посібник; заг. ред. О. М. Джужі. Київ: Дакор, 2014. 96 с.
4. Головкін Б. М. Корислива насильницька злочинність в Україні: феномен, детермінація, запобігання: моногр. / Б. М. Головкін. – Х.: Право, 2011. – 432 с.
5. Даньшин И. Н. Общетеоретические проблемы криминологии: моногр. / И. Н. Даньшин. – Х.: Прапор, 2005. – 224 с.
6. Корупційна злочинність: витоки, сучасний стан, стратегія протидії [Текст]: монографія: заг. ред. д-ра. юрид. наук, проф. Т. К. Корнякової. Дніпро: ЛІРА, 2017. 276 с.
7. Кримінологія : підручник / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська та ін. ; за ред. В. В. Голіни, Б. М. Головкіна. – Х. : Право, 2014. – 440 с.
8. Кримінологія. Академічний курс / Кол. авторів ; за заг. ред. О. М. Литвинова. – К. : Видавничий дім «Кондор», 2018. – 588 с.
9. Кримінологічні засади запобігання злочинам в установах виконання покарань України (пенітенціарна кримінологія) : посіб. / За ред. О. М. Джужі. – К. : НАВС, 2013. – 620 с.
10. Орлов Ю. В. Політико-кримінологічна теорія протидії злочинності : монографія / Ю. В. Орлов. – Харків : Діса Плюс, 2016. – 656 с.
11. Сметаніна Н. В. Наукові підходи до теорії злочинності у сучасній українській кримінології : монографія : заг. ред. В. В. Голіни. Харків: Право, 2016. 192 с.

ВК 18. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права. **ФК-2** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин. **ФК-3** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб. **ФК-4** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **ФК-5** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності. **ФК-6** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів. **ФК-7** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення. **ФК-8** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією. **ФК-9** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права. **РН-9** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях. **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання. **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності. **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення. **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів. **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією. **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Проблеми становлення та розвитку українського інформаційного суспільства. *Тема 2.* Загальнотеоретична характеристика інформаційного права України. *Тема 3.* Проблеми формування та функціонування електронного уряду. *Тема 4.* Доступ до інформації: поняття та правове регулювання. *Тема 5.* Проблеми інформаційної безпеки. *Тема 6.* Проблеми правового регулювання інформаційних відносин в сфері міжнародного права

Рекомендовані джерела:

1. Інформаційне право України : навчальний посібник / А. М.Куліш, Т.А.Кобзева, В.С.Шапіро. Суми : Сумський державний університет. 2016. 108 с.
2. Зайцева-Калаур І.В. Інформаційне право: [Навчальний посібник]. Тернопіль: ФО-П Шпак В.Б., 2017. 229 с.
3. Зайцева-Калаур І. В. Інформаційне право. Практикум: навчально-методичні матеріали.– Тернопіль. 2017. 55 с.
4. Правовий захист інформації: Навчальний посібник / Н.І. Логінова, Р.Р. Дробожур. Одеса: Фенікс. 2015. 264 с.
5. Макаренко Євгенія Анатоліївна. Інформаційне суспільство, політика, право в програмній діяльності ЮНЕСКО. — К. : Науково-видавничий центр "Наша культура і наука", 2001. — 384с.

6. Копылов В.А. Информационное право. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Юристъ, 2004. – 512 с.

7. Е-будущее и информационное право / В.М. Брижко, А.А. Орехов, О.Н. Гальченко, В.С. Цимбалюк. Под ред.: Р.А. Калюжного, Н.Я. Швеца. – К. Интеграл, 2002. – 264 с.

8. Баранов О.А. Інформаційне право України: стан, проблеми, перспективи [Текст] / О.А. Баранов. – К.: Видавничий дім “СофтПрес”, 2005. – 316 с.

9. Жилияев І. Б. Інформаційне право України: теорія і практика: монографія. Київ: Парламентське видавництво. 2009. 104 с.

ВК 19. ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права. **ФК-2** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин. **ФК-3** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб. **ФК-4** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **ФК-5** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності. **ФК-6** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів. **ФК-7** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення. **ФК-8** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією. **ФК-9** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права. **РН-9** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях. **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання. **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності. **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення. **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів. **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією. **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Правові аспекти ведення державної екологічної політики України відповідно до стандартів ЄС. *Тема 2.* Забезпечення екологічної безпеки в Україні як складової програми державної екологічної політики держави. *Тема 3.* Правові особливості охорони та відновлення земель як складова програма державної екологічної політики держави.

Рекомендовані джерела:

1. Андрейцев В.І. Право екологічної безпеки / Андрейцев В.І. – К.: Знання-Прес, 2002. – 332 с.

2. Судовий захист екологічних прав громадян: Довідник для суддів / [Краснова М., Малишева Н, Шевчук П. та ін.] – К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2001. – 178 с.
3. Комарницький В.М. Правовий режим зон надзвичайних екологічних ситуацій в Україні: [монографія] / Комарницький Віталій Мар'янович / МВС України, Луган. акад. внутр. справ МВС імені 10-річчя незалежності України. – Луганськ: РВВ ЛАВС, 2002. – С. 19. (152 с.)
4. Екологічне право України: Підручник для студентів юрид. вищ. навч. закладів / [Гетьман А.П., Шульга М.В., Попов В.К. та ін.] ; за ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. – Х.: Право, 2006. – 384 с.
5. Екологічне право: Особлива частина / [О. М. Шуміло (кер. авт. кол.), І. В. Бригадир, В. А. Зуєв та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., змін. / за заг. ред. О. М. Шуміла. Харків, 2017. 384 с.
6. Основи екології та екологічного права: [навчальний посібник] / Бойчук Ю.Д., Шульга М.В., Цалін Д.С., Дем'яненко В.І.; за заг. ред. Ю.Д. Бойчука і М.В. Шульги. – 2-ге вид., випр. і доп. – Суми: ВТД «Університетська книга»; К.: Видавничий дім «Княгиня Ольга», 2005. – 368 с.
7. Баб'як О.С. Екологічне право України. Навчальний посібник / О.С. Баб'як, П.Д. Біленчук, Ю.О. Чирва – К.: Атіка, 2000. – 544 с.
8. Малишко М. І. Екологічне право України : навч. посіб. / М. І. Малишко ; за ред. В.З. Янчука. — К. : Юридична книга, 2001. — 392 с.
9. Екологічне право України : підруч. / [Л. А. Бондар, Н. С. Гавриш, А. Й. Годованюк та ін.] ; за ред. І. І. Каракаша. — Одеса : Фенікс, 2012. — 788 с.
10. Проблеми права екологічної безпеки : навч. посіб. / М.В. Краснова, Г.І. Балюк, А.Г. Бобкова [та ін.] ; під заг. ред. М.В. Краснової та Р.С. Кіріна; відп. ред. В.І. Андрейцев; М-во освіти і науки України; Київ. нац. ун-т, Нац. гірн. ун-т. – Дніпро: НГУ, 2016. – 575 с.

ВК 20. МЕДІАЦІЯ В ЮРИДИЧНІЙ ПРАКТИЦІ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-1** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права. **ФК-2** Здатність розуміти сучасні актуальні питання, історію розвитку, закономірності, проблеми та тенденції правового регулювання суспільних відносин. **ФК-3** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб. **ФК-4** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **ФК-5** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності. **ФК-6** Здатність здійснювати науково-правову експертизу проектів нормативно-правових актів. **ФК-7** Здатність розробляти проекти нормативно-правових актів, надавати рекомендації щодо їх удосконалення. **ФК-8** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією. **ФК-9** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-8** Демонструвати розуміння теоретичних основ, термінології та практики професійної діяльності в галузі права. **РН-9** Демонструвати знання та розуміння сучасних актуальних питань, історії розвитку, закономірностей, проблем та тенденцій правового регулювання суспільних відносин у різних галузях. **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання. **РН-11** Тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та правильно застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **РН-12** Використовувати знання та уміння для надання кваліфікованих юридичних висновків і

консультацій з правових питань у різних сферах юридичної діяльності. **РН-13** Аналізувати зміст проектів нормативно-правових актів, здійснювати їх науково-правову експертизу, надавати рекомендації щодо їх удосконалення. **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів. **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією. **РН-16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Проблематика медіації як способу врегулювання спорів на засадах примирення. Українська модель медіації. *Тема 2.* Медіатор-юрист: перевага чи недолік. *Тема 3.* Особливості медіації в різних видах юридичної діяльності. *Тема 4.* Перспективи застосування медіації.

Рекомендовані джерела:

1. Вступ до альтернативного вирішення спорів : навч. посіб. / Г. В. Анікіна, Ю. В. Білоусов, Н. Л. Бондаренко-Зелінська [та ін.] ; під ред. У. Хелльманна, Н.Л. Бондаренко-Зелінської. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. 234 с.
2. Альтернативні способи вирішення цивільних спорів за законодавством України : навчальний посібник / Верба-Сидор О. Б., Воробель У. Б., Грабар Н. М., Дутко А. О., Юркевич Ю. М.; за ред. канд. юрид. наук, доц. О. Б. Верби-Сидор. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 416 с. URL: http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3835/1/verba-sydor_26-05-21.pdf
3. Бондаренко-Зелінська Н. Л. Врегулювання правових спорів онлайн: поняття та сутність, стан впровадження в Україні. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2023. Т. 30. № 1. С. 213–226. DOI: 10.31359/1993-0909-2023-30-1-213 <http://visnyk.kh.ua/uk/article/vregulyuvannya-pravovikh-sporiv-onlayn-ponyattya-ta-sutnist-stan-vprovadzhennya-v-ukrayini>
4. Бондаренко-Зелінська Н. Л. Медіація. *Велика українська юридична енциклопедія: 20 т. Т13: Міжнародне приватне право* / редкол.: А. С. Довгерт (голова) та ін. Харків: Право, 2021. 864 с. С. 439-444, 527-529, 579-582, 616-618, 683-686.
5. Бондаренко-Зелінська Н. Л., Черняк О. Ю., Зайцева-Калаур І. В. Альтернативні способи врегулювання спорів, що виникають за участю споживача в сфері охорони здоров'я: вітчизняний та зарубіжний правовий досвід. *Art and Science*. 6. 2021. Vol. p. 25-43. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/search/article?articleId=3295478>
6. Корнеліус Х., Фэйр Ш. Выиграть может каждый. М.: Стрингер, 1992. 180 с. URL: <http://www.conflict-resolve.org/conflictresolve.pdf>
7. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилюк, І. Городиський [та ін.] ; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса: Екологія, 2019. 456 с. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/lib/Mediatsiya_profesiy_niy_diyalnosti_yurysta_19.pdf
8. О медиации, или Как быстро разрешить конфликт без обращения в суд. К.: Ника-Центр, 2010. 80 с.
9. Про медіацію, або Як швидко вирішити конфлікт, не звертаючись до суду. Вид. 3-тє доп. К.: Український Центр Медіації при Києво-Могилянській Бізнес Школі, 2021, 124 с.
10. ADR and Civil Justice. CJC ADR Working Group Interim Report October 2017. URL: <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2017/10/interim-report-future-role-of-adr-in-civil-justice-20171017.pdf>
11. Alessandra Sgubini, Mara Prieditis & Andrea Marighetto Arbitration, Mediation and Conciliation: differences and similarities from an International and Italian business perspective. URL: <https://www.mediate.com/articles/sgubinia2.cfm>
12. Alternative dispute resolution/on line dispute resolution and netcomm joint conciliation procedure. URL: <https://www.ticketone.it/campaign/en/conciliation-procedure>
13. Esther van den Heuvel Online dispute resolution as a solution to cross-border e-disputes. An introduction to odr. 30 p. URL: <https://www.oecd.org/digital/consumer/1878940.pdf>

14. Harvey J. Kirsh, C. Arb The Use of Expert Determination in Resolving Construction Disputes. URL: <https://adric.ca/the-use-of-expert-determination-in-resolving-construction-disputes/>
15. Jewish Mediation: Historical Insights. URL: <https://www.adrtimes.com/jewish-mediation/>
16. Online Dispute Resolution. URL: <https://ec.europa.eu/consumers/odr/main/?event=main.consumer.rights#inline-nav-2>
17. Альтернативні способи вирішення трудових спорів : навч. посіб./ Бурак В. Я., Кулачок-Тітова Л. В., Пилипенко П. Д., Чудик-Білоусова Н. І. ; під ред. У. Гельманна, П. Д. Пилипенка. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2015. 172 с.
18. Бобровник С. В. Компромiс i конфлікт у праві: антрополого-комунікативний підхід до аналізу: монографія. К.: Юридична думка, 2011. 384 с.
19. Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 456 с.
20. Землянська В. В. Відновне правосуддя в кримінальному процесі України. К. : Видавець Захаренко В. О., 2008. 200 с.
21. Ішмуратов А. Т. Конфлікт і згода. Основи когнітивної теорії конфліктів: Навчальний посібник. К.: Наукова думка, 1996. 190 с.
22. Коробанов Ю. М. Коробанов А. Ю. Теорія і практика комунікацій: навч. посібник: у 3 ч./ Ч. 1 : Наукові методи, моделі та семантика комунікативних процесів. Миколаїв: Національний ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова, 2009. 63 с.
23. Куц Г. Застосування норм Європейської конвенції та прецедентної практики Європейського суду з прав людини судами України. *Право України*. 2002. № 2. С. 18-24
24. Міжнародні договори України про правову допомогу: Офіц. вид. / М-во юстиції України; Під заг. ред. С. Р. Станік. Ужгород: ІВА, 2000. 559 с.
25. Лєко Б., Чуйко Г. Медіація: підручник. Чернівці: Книги-XXI, 2011. 464 с.
26. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціальнопедагогічний аспект: навч.-метод. посібник. К.: ФОП Стеценко В.В. 2016. 192 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/568>
27. Соціальна психологія медіації і альтернативного вирішення конфліктів: навч. посіб. Харків : ХАІ, 2015. - 108 с.
28. Спектор О. М. Альтернативні способи вирішення цивільно-правових спорів: світовий досвід та перспективи застосування у правовій системі України. К. : Фенікс, 2013. 159 с.

ВК 21. ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА В ОСВІТНЬО-НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-2** Здатність діяти відповідно до морально-етичних норм та позитивних соціально-орієнтованих ціннісних переконань. **ЗК-7** Здатність розуміти основи науково-педагогічної діяльності, комунікувати, зрозуміло доносити інформацію до підготовленої або не підготовленої аудиторії, навчати інших, викладати навчальні дисципліни.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-2** Діяти відповідно до морально-етичних норм та позитивних соціально-орієнтованих ціннісних переконань під час проведення наукового дослідження та здійснення педагогічної діяльності. **РН-7** Викладати юридичні навчальні дисципліни, зрозуміло доносити інформацію до підготовленої або не підготовленої аудиторії.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Освітній процес в закладах вищої освіти: форми організації та навчально-методичне забезпечення. *Тема 2.* Форми та методи, технології освітньої діяльності у вищій школі. *Тема 3.* Організація самостійної роботи здобувача освіти в закладах вищої освіти. *Тема 4.* Особистість та група в психології освітньої діяльності.

Рекомендовані джерела:

1. Немченко С. Г., Крижко В. В., Голік О. Б., Старокошко О. М., & Шумілова І.Ф. Педагогіка вищої школи, 2020, 384с.
2. Нестеренко С. Поняття «педагогічної технології» у парадигмі освітньої діяльності *Наукові записки. Серія" Психолого-педагогічні науки"*(Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) 2 2021р,с. 27-35.
3. Сбруєва, А. А., & Єременко, І. В. Формування європейського виміру забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації освітнього простору: монографія. Суми: Вид-во СумДПУ імені АС Макаренка, 2020р.,290с.
4. Семигіна, Т. Використання обґрунтованої теорії у дослідженнях 2021 <https://bit.ly/32I3tgW>
5. Скрипник, Л. М. Сутність та особливості консалтингу в сучасній освітній діяльності. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки*, 2021, 2(22), с. 34-39.
6. A guide to the project management body of knowledge (PMBOK guide) : Sixth Edition / Project Management Institute, 2017. 537 p. URL: <http://faspa.ir/wp-content/uploads/2017/09/PMBOK6-2017.pdf>
7. Business cooperating with vocational education and training providers for quality skills and attractive futures / P. Vroonhof, N. Durazzi, J. Secher et al. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2017. 135 p. URL: <https://www.panteia.com/uploads/2017/12/Vet-Business-Cooperation-FinalReport-Panteia-14-Nov-2017-002.pdf>

ВК 22. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ ДИСЕРТАЦІЇ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ФК-8.** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-15.** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Правове регулювання підготовки та захисту дисертацій в Україні. *Тема 2.* Організаційні засади створення разової спеціалізованої вченої ради для захисту дисертації. *Тема 3.* Процедура захисту дисертації. *Тема 4.* Оскарження рішень спеціалізованої вченої ради та Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовані джерела:

1. Валєєв Р.Г. Освітнє право України: навчальний посібник. Луганськ, 2011. 226 с. URL: http://www.irf.ua/files/ukr/programs/edu/edu_posibnyk.pdf.
2. Методика виконання дисертаційної роботи (PhD Thesis Prospectus): опорний конспект лекцій. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38438/1/narbsannja%20dusertazii.pdf>.
3. Державні стандарти освіти і національне освітнє законодавство: навчальний посібник для студентів ВНЗ / Г.В. Лаврик та ін. Вищий навч. заклад Укоопспілки «Полтав. ун-т економіки і торгівлі» (ПУЕТ); за ред. Г.В. Лаврик. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 206 с.
4. Державні стандарти освіти і національне освітнє законодавство: навчальний посібник / Г.В. Лаврик, Г.В. Терела, Т.О. Харченко та ін.; за ред. Г.В. Лаврик. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 208 с.
5. Коваленко Д.В. Теоретико-правові основи освіти: навчальний посібник. Харків: Друкарня Мадрид, 2015. 324 с.

6. Освітнє право: навчальний посібник для студентів гуманітарних ВНЗ / [авт. кол. : В. В. Астахов, К. В. Астахова (мол.), О. Л. Войно-Данчишина та ін.]; за заг. ред. В. В. Астахова; Нар. укр. акад.; Міжнар. фонд «Відродження». Х. : Вид-во НУА, 2011. 188 с. URL : <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/89/1/osvpravo-np.pdf>

7. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

8. Про освіту : Закон України від 23 травня 1991 р. № 1060-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

9. Деякі питання Державної служби якості освіти України): Постанова Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 168. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2018-%D0%BF#Text>

10. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах): Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>

11. Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії: Постанова КМУ від 12 січня 2022 р. № 44 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-п#Text>.

ВК 23. МЕТОДИКА РОБОТИ З НАУКОВОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-4** Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, під час організації та проведення навчальних занять. **ЗК-6** Здатність застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження. **ФК-3** Здатність ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права з урахуванням їх юридичної сили, дії у часі, просторі та за колом осіб.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-4** Ефективно застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, під час організації та проведення навчальних занять. **РН-6** Демонструвати знання методології наукових досліджень у галузі права, ефективно застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження. **РН-10** Ефективно працювати з джерелами національного та міжнародного права, виявляти колізії, прогалини, інші недоліки правового регулювання.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, під час організації та проведення навчальних занять. *Тема 2.* Цифрові інструменти та методи під час проведення власного наукового дослідження. *Тема 3.* Правила складання та підтримання наукових профілів у наукових соціальних мережах та міжнародних наукометричних базах даних.

Рекомендовані джерела:

12. Гайдаржи В.І., Ізварін І.В. Бази даних в інформаційних системах. Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сік орського», Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». Київ: Ун-т «Україна», 2018. 417 с.

13. Гуревич Р.С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід: навчальний посібник / Р.С. Гуревич, М.Ю. Кадемія, Л.С. Шевченко; за ред. Гуревича Р.С. Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2012. 348 с. URL: <http://kist.ntu.edu.ua/textPhD/itn.pdf>.

14. Буйницька О. П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 240 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Buinytska_Oksana/Informatsiini_tekhnolohii_ta_tekhnichni_zasoby_navchannia.pdf?PHPSESSID=vkfnbshp211vb98umj60t9bu6.

15. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII (у редакції 27.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

16. Про наукову і науково-технічну діяльність Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII (у редакції 27.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

17. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах): Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 (у редакції 19.01.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>.

18. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: Наказ МОН України від 12.01.2017 р. № 40 (у редакції 12.07.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text>.

ВК 24. ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-3.** Здатність усно та письмово презентувати та обговорювати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами. **ЗК-7.** Здатність розуміти основи науково-педагогічної діяльності, комунікувати, зрозуміло доносити інформацію до підготовленої або непідготовленої аудиторії, навчати інших, викладати навчальні дисципліни.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН 2.** Діяти відповідно до морально-етичних норм та позитивних соціально-орієнтованих ціннісних переконань під час проведення наукового дослідження та здійснення педагогічної діяльності. **РН 7.** Викладати юридичні навчальні дисципліни, зрозуміло доносити інформацію до підготовленої або непідготовленої аудиторії.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Предмет і завдання курсу «Психологія спілкування». *Тема 2.* Способи і стратегії спілкування. *Тема 3.* Психологічні особливості суперечки, дискусії, полеміки. *Тема 4.* Культура спілкування та її складові. *Тема 5.* Вербальні засоби спілкування. *Тема 6.* Невербальні засоби спілкування. *Тема 7.* Невербальні засоби і культура спілкування. *Тема 8.* Перешкоди на шляху психології спілкування.

Рекомендовані джерела:

1. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Мовленнєва комунікація: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2004. 325 с.

2. Варій М.Й. Психологія особистості: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 592 с.

3. Гуменюк О.Г. Психологія загальна і професійна: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів ВНЗ. Київ: КНТ, 2012, 586 с.

4. Засекіна Л.В., Пастрик Т.В. Основи психології та міжособистісне спілкування: навчальний посібник. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Л. Українки, 2018. 184 с.

5. Коваль А.П. Ділове спілкування: навчальний посібник. Київ: Либідь, 2012. 280 с.

6. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник. Одеса: Одеська юридична академія, 2020. 256 с.

7. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія професійної комунікації: навчальний посібник. Чернівці: Книги-XXI, 2020. 528 с.

8. Трухін І.О. Соціальна психологія спілкування: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 336 с.

9. Філоненко М.М. Психологія спілкування: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 224 с.

10. Цимбалюк І.М. Психологія спілкування: навчальний посібник. 2-ге вид., випр.та доп. Київ: ВД «Професіонал», 2017. 464 с.

11. Яцина О.Ф. Психологія спілкування: навчальний посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2020. 464 с.

ВК 25. ПРАКТИЧНА РИТОРИКА.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-1** Здатність застосовувати системний науковий світогляд для проведення наукових досліджень, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК-2** Здатність діяти відповідно до морально-етичних норм та позитивних соціально-орієнтованих ціннісних переконань. **ЗК-3** Здатність усно та письмово презентувати та обговорювати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами. **ЗК-4** Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, під час організації та проведення навчальних занять. **ЗК-6** Здатність застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження. **ЗК-7** Здатність розуміти основи науково-педагогічної діяльності, комунікувати, зрозуміло доносити інформацію до підготовленої або непідготовленої аудиторії, навчати інших, викладати навчальні дисципліни. **ФК-1** Здатність розуміти теоретичні основи, термінологію та практику професійної діяльності в галузі права. **ФК-4** Здатність правильно тлумачити нормативно-правові акти, оцінювати судову практику та застосовувати їх при вчиненні різних правових дій. **ФК-5** Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки і консультації в конкретних сферах юридичної діяльності. **ФК-8** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією. **ФК-9** Здатність приймати рішення, формувати правову позицію по справі та відображати її у тексті різних правових документів, у тому числі з процесуальних питань.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-3** В усній та письмовій формі презентувати та обговорювати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами. **РН-7** Викладати юридичні навчальні дисципліни, зрозуміло доносити інформацію до підготовленої або непідготовленої аудиторії. **РН-15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Взаємодія оратора й аудиторії. *Тема 2.* Методика підготовки і проведення публічного виступу. *Тема 3.* Диспозиція промови. *Тема 4.* Виголошення промови. *Тема 5.* Культура та образність ораторського мовлення. *Тема 6.* Діалогічна та конфронтаційна риторика (еристика).

Рекомендовані джерела:

1. Коні А. Як привернути й утримати увагу аудиторії. *Закон і бізнес.* 2004. № 36. С. 17.
2. Радзвілл А. Мистецтво риторики або допомога юристу побудувати будь-який виступ. *Юридичний журнал.* 2005. № 8. С. 132–135.
3. Романова М.В. До питань риторики. *Актуальні проблеми держави і права.* Вип. 18. Одеса: Юридична література, 2003. С. 935–937.
4. Сердюк Л. Розвиток зв'язного мовлення. *Освіта. Технікуми. Коледжі.* 2005. № 3/ 4 (№ 3). С. 81–83.
5. Судові промови адвокатів України. Кн. 1. Київ: Ред. журн. «Адвокат», 2000. 216 с.
6. Токарська А.С., Кочан І.М. Культура фахового мовлення правника. Львів: Світ, 2003. 312 с.
7. Ясинюк М.М. Про деякі положення, які необхідно знати при підготовці до виступів в судових дебатах. *Право і безпека.* 2006. № 5 / 1 (№ 1). С. 108–110.
8. Хмелевська Н.В. Теоретичні та прикладні аспекти права на захист під час затримання. *Вісник Асоціації кримінального права України.* 2018. Вип. 2. С. 180–188.
9. Джеймс Борг. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 304 с.
10. Олійник О. Сучасна ділова риторика: навчальний посібник. Київ: Кондор. 2018. 166 с.

ВК 26. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ТА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-7** Здатність розуміти основи науково-педагогічної діяльності, комунікувати, зрозуміло доносити інформацію до підготовленої або непідготовленої аудиторії, навчати інших, викладати навчальні дисципліни.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-7** Викладати юридичні навчальні дисципліни, зрозуміло доносити інформацію до підготовленої або непідготовленої аудиторії.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Правовий статус науково-педагогічних, наукових працівників в закладах вищої освіти та наукових установах. *Тема 2.* Професійна діяльність науково-педагогічних працівників. *Тема 3.* Характеристика нормативно-правового забезпечення організації та здійснення наукової діяльності в Україні. *Тема 4.* Організаційно правове забезпечення наукової діяльності науково-педагогічного працівника.

Рекомендовані джерела:

1. Валєєв Р.Г. Освітнє право України: навчальний посібник. Луганськ, 2011. 226 с. URL: http://www.irf.ua/files/ukr/programs/edu/edu_posibnyk.pdf.

2. Методика виконання дисертаційної роботи (PhD Thesis Prospectus): опорний конспект лекцій. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38438/1/narbsannja%20dusertazii.pdf>.

3. Державні стандарти освіти і національне освітнє законодавство: навчальний посібник для студентів ВНЗ / Г.В. Лаврик та ін. Вищий навч. заклад Укоопспілки «Полтав. ун-т економіки і торгівлі» (ПУЕТ); за ред. Г.В. Лаврик. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 206 с.

4. Державні стандарти освіти і національне освітнє законодавство: навчальний посібник / Г.В. Лаврик, Г.В. Терела, Т.О. Харченко та ін.; за ред. Г.В. Лаврик. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 208 с.

5. Коваленко Д.В. Теоретико-правові основи освіти: навчальний посібник. Харків: Друкарня Мадрид, 2015. 324 с.

6. Освітнє право: навчальний посібник для студентів гуманітарних ВНЗ / авт. кол.: В.В. Астахов, К.В. Астахова (мол.), О.Л. Войно-Данчишина та ін.; за заг. ред. В.В. Астахова; Нар. укр. акад.; Міжнар. фонд «Відродження». Харків: Вид-во НУА, 2011. 188 с. URL: <http://dspace.nua.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/89/1/osvpravo-np.pdf>.

7. Про інноваційну діяльність: Закон України від 4 липня 2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

8. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>.

9. Про наукову і науково-технічну діяльність Закон України від 26 листопада 2016 р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.

10. Про освіту: Закон України від 23 травня 1991 р. № 1060-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

11. Про професійно-технічну освіту: Закон України від 10 лютого 1998 р. № 103/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text>.

12. Деякі питання Державної служби якості освіти України): Постанова Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 168. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2018-%D0%BF#Text>.

13. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах): Постанова Кабінету

ВК 27. МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ СОЦІОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-6** Здатність застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-6.** Демонструвати знання методології наукових досліджень у галузі права, ефективно застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Соціологія як соціально-гуманітарна наука. *Тема 2.* Методологія та методика соціологічних досліджень. *Тема 3.* Організація та основні етапи соціологічних досліджень. *Тема 4.* Методика збору, обробки, аналізу та інтерпретації соціальної інформації.

Рекомендовані джерела:

1. Вербець В.В. Методологія та методика соціологічних досліджень. Острого: 2001. 185 с.
2. Виговський Л.А. Соціологічні дослідження як засіб маніпулювання свідомістю виборців. *Статистичні методи та інформаційні технології аналізу соціально-економічного розвитку*: зб. текстів доповідей за матеріалами ІХ міжн. наук.-практ. конф., 28 травня 2019 року. Хмельницький: ХУУП, 2019. С. 81–84.
3. Виговський Л.А. Соціологічні дослідження як засіб маніпулятивного впливу на електорат. *Управлінські та правові засади забезпечення розвитку України як європейської держави*: збірник тез XXV щорічної звітної наукової конференції науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова (м. Хмельницький, 18 лютого 2021 року). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2021. С. 175–177.
4. Єрескова Т.В. Методологія та методи соціологічних досліджень: практикум : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т.В. Єрескова, О.В. Мазурик, Н.О. Никифорова. Донецьк: Східний видавничий дім, 2011. 230 с.
5. Методичні рекомендації до вивчення теми “Методологія і методика соціологічних досліджень” / Укл. В.П. Савельєв. Київ: НМК ВО Мінвузу УРСР, 1990. 18 с.
6. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: курс лекцій. Київ: Наук. думка, 1996. 232 с.
7. Піча В.М., Вовканич С.Й., Маковецький В.М. Як підготувати, провести і узагальнити результати соціологічних досліджень. Львів, 1996. 34 с.
8. Сурмин Ю.П., Туленков Н.В. Методология и методы социологических исследований: учеб. пособие. Киев: МАУП, 2000. 304 с.
9. Технології прикладних соціологічних досліджень : навч.-метод. посібник / Наук. ред. Ю. Саєнко. Київ: Ін-т соціології, 2003. 124 с.

ВК 28. ТЕОРІЯ ЛІДЕРСТВА.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-2** Здатність діяти відповідно до морально-етичних норм та позитивних соціально-орієнтованих ціннісних переконань; **ЗК-7** Здатність розуміти основи науково-педагогічної діяльності, комунікувати, зрозуміло доносити інформацію до підготовленої або непідготовленої аудиторії, навчати інших, викладати навчальні дисципліни; **ФК-8** Здатність

до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-14** Самостійно або у групі науково-педагогічних працівників розробляти проекти нормативно-правових актів; **РН -15** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією; **РН -16** Використовувати знання та вміння для прийняття рішень в юридичній справі, формулювати правову позицію у тексті різних правових документів, у тому числі процесуальних.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Типологія лідерів і лідерства. Керівництво і лідерство. Харизма та функції лідера. *Тема 2.* Лідер і група (колектив). Team building. Самопрезентація, самовираження і комунікація лідера у публічному просторі. *Тема 3.* Лідерство як місія. *Тема 4.* Лідерство і саморозвиток.

Рекомендовані джерела:

1. Адізес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. Київ: Наш формат, 2019. 304 с.

2. Гура Т., Романовський О., Книш А. Психологія лідерства в бізнесі: навчальний посібник. Харків: «Друкарня Мадрид», 2017. 100 с.

3. Кові С. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2012. 384 с.

4. Крейг Н. Лідерство починається з призначення. Київ: Фабула, 2019, 240 с.

5. Ланкастер Дж. Лідерство в стилі Lean. Шлях до постійного вдосконалення вашого бізнесу. Київ: K.Fund, 2017. 240 с.

6. Максвелл Дж. 21 беззаперечний закон лідерства. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 320 с.

7. Моріц М., Фергюсон А. Менеджмент у стилі Манчестер Юнайтед. Як стати чемпіоном. Київ: Наш формат, 2018. 312 с.

8. Морозов В.В., Чередніченко А.М., Шпильова Т.І. Формування, управління та розвиток команди проекту (поведінкові компетенції): навчальний посібник. Київ: Таксон, 2009. 464 с.

9. Про лідерство: Harvard Business Review. 10 найкращих статей. Київ: КМбукс, 2016. 208 с.

10. Скібіцька Л.І. Лідерство та стиль роботи менеджера: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 192 с.

11. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.Є. Книш, В.В. Бондаренко. Харків, 2017. 100 с.

12. Юрчишин В.М., Ходак Л.М., Гобир Л.М. Групова динаміка та комунікації : конспект лекцій. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2015. 146 с.

ВК 29. ТЕОРІЯ АРГУМЕНТАЦІЇ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-7** Здатність розуміти основи науково-педагогічної діяльності, комунікувати, зрозуміло доносити інформацію до підготовленої або не підготовленої аудиторії, навчати інших, викладати навчальні дисципліни. **ФК-8** Здатність до формування власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, її відстоювання і захисту перед підготовленою аудиторією.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-6.** Демонструвати знання методології наукових досліджень у галузі права, ефективно застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження. **РН-15.** Демонструвати уміння формулювання власної цілісної, логічної й обґрунтованої позиції щодо правової проблеми, відстоювати і захищати її перед підготовленою аудиторією.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Предмет та завдання теорії аргументації. *Тема 2.* Логічні основи аргументації. *Тема 3.* Правила і помилки в процесі аргументації. *Тема 4.* Природа і загальна структура аргументативного дискурсу.

Рекомендовані джерела:

1. Виговський Л.А. Логіка: навчальний посібник для студентів юридичних спеціальностей. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2012. 214 с.
2. Хоменко І.В. Еристика: підручник. Київ: Центр правової літератури, 2008. 280 с.
3. Філософський енциклопедичний словник / ред. кол.: В.І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. Київ: Довіра, 2002. 744 с.

ВК 30. ДІАЛЕКТИКА ЯК СВІТОГЛЯДНА ОСНОВА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Вибіркова навчальна дисципліна, курс навчання – 2-й, семестр – 4-й.

Обсяг навчальної дисципліни: 3,0 кредити ЄКТС.

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни: **ЗК-1** Здатність застосовувати системний науковий світогляд для проведення наукових досліджень, здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; **ЗК-6** Здатність застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження.

Програмні результати навчання, які досягаються під час вивчення навчальної дисципліни: **РН-1** Володіти системним науковим світоглядом для проведення наукових досліджень, абстрактно мислити, аналізувати та узагальнювати інформацію з різних джерел. **РН-6** Демонструвати знання методології наукових досліджень у галузі права, ефективно застосовувати різноманітні методи під час проведення власного наукового дослідження.

Тематичний план навчальної дисципліни: *Тема 1.* Місце діалектики в структурі знання. *Тема 2.* Діалектика як вчення про розвиток. *Тема 3.* Діалектика як метод пізнання. *Тема 4.* Діалектика як світоглядно-методологічна концепція наукових досліджень.

Рекомендовані джерела:

1. Босенко В.А. Диалектика как теория развития. Киев: Думка, 1966. С. 133–151.
2. Босенко В.А. Общая теория развития. Киев: Думка, 2001. С. 160–182.
3. Злотина М.Л. Развитие как мировоззренческая проблема. Киев: Вища школа, 1974. 30 с.
4. Злотина М.Л. Диалектические законы развития как мировоззренческие принципы творческой деятельности. *Практика, познание, мировоззрение.* Киев: Наукова думка, 1980. С. 223–239.
5. Категории диалектики, их развитие и функции. Киев: Наукова думка. 1980. 130 с.
6. Лисий В. Діалектика і методи наукового пізнання. *Вісник Львівського нац. універ. ім. І. Франка. Серія «Філософія».* 2010. Вип. 13. С. 20–28.
7. Сепетий Д.П. Діалектика versus метафізика: переоцінка дилеми. *Філософська думка.* 2006. № 4. С. 56–75.
8. Шевчук Р. Ще раз про діалектичний метод у правознавстві. *Філософія права.* 2016. № 11. С. 216–219.